Telefonas: Lackawanna 5529

„Tėvynė" Savaitinis Laikraštis
Leidžiama kas Pėtnyčia
Susivienijimo Lietuvių Amerikoje
PRENUMERATA METAMS:
Suvienytose Valstijose $1.50
Kitose Viešpatystėse $2.00
„TĖVYNĖ"
307 W. 30-th Str., New York, N. Y.

TĖVYNĖ

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE ORGANAS

The Lithuanian Weekly „Tėvynė"
Published Every Friday
By the Lithuanian Alliance of America
P. Jurgeliutė, Sec'y & Business Mgr.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States $1.50
To Foreign Countries $2.00
„TĖVYNĖ"
307 W. 30-th Str., New York, N. Y.

No. 33 Acceptance for Mailing at Special Rate of Postage provided for in Section 1103, Act of October 3, 1917, Authorized on June 27, 1918. New York, N. Y. Rugpiučio (August) 17, 1923. Entered as Second Class Matter November 28, 1910, at the Post Office at New York, under the Act of March 3, 1875. Vol. XIV

Hardingo Laidotuvės

Rugpiučio 10 d., 1923, apie 5 val. vakare, miestely Marion, Ohio valstijoje palaidota 29-tas Suvienytų Valstijų prezidentas Warren G. Harding. Tai įvyko aštuntoj dienoj po jo mirties. Laidotuvės buvo kilnios ir liudnos. Liudėjo visa šalis. Tukstančiams žmonių teko buti liudininkais to svarbaus bei istoriško tautos nuotikio. Milionams žmonių buvo progos matyti prezidento karstą, kuomet jį vežė 3000 mylių iš San Francisco iki tautos sostinės Washington. Washingtone buvo didelės liudėsio iškilmės. Čionai dalyvavo šalies didžiunija, diplomatai, šalies kabinetas, ekspreziden tai, naujasis Suv. Valstijų prezidentas bei daugelis įvairių šalių pasiuntinių, suteikimui paskutinio mirusiam prezidentui patarnavimo. Sakoma, apie 30,00 žmonių buvo prie kapitoliaus prisirinkę. Apie pora šimtų žmonių iš karščio ir susigrudimo nualpo ir atsidurė ligoninėse. Tukstančiai vainikų sukrauta ant jo karsto. Pagaliau, po visų apeigų, ir pamaldų, traukiniu prezidento kunas nuvežta jo gimtavietės artimiausian miestelin, Marion, ir tenai jis, visai paprastomis apeigomis palaidotas jo šeimynos privačiame „vaulte", laidojimo kelnorėje. Kuomet jį leido į kapus — visa šalis nulenkė galvas, varpais skambino, kanuolės baubė, reikšdami paskutinį savo valdonui „Sudiev".

Prezidentas Harding amžinai atsiskyrė su šiuo pasauliu ir dabar ilsisi mažo miestelio, Marion, kapuose. O ten ramu, tik paminklai baltuoja, liudnai medžiai ošia ir prezidento kapą du kareiviai saugo.

Taigi paskutinis pagarbos šuvis jau iššauta, paskutinis himnas atgiedota, paskutinį kartą militario trimito paskelbta, kad tautos vadas amžinai nežinybių pasaulin nužengė.

O žmonės, kurie dalyvavo tose liudėsio kilmėse, jau išsiskyrstė: visi jie nuėjo prie savo kasdienio darbo. Šalis keliasi iš liudėsio, vainikai baigia vysti, gėdulės vėliavos jau slepiama.

Rodos jau nė ženklo nėra. Liko tik atmintis. Ir įvairi tai atmintis bus! Delei kurių velionis prezidentas nuveikė tinkamus darbus, tie jį minės kaipo didelį, kilnų žmogų; kuriems nepatiko jo vadovystė — tie savaip apie jį kalbės. Taip, kaip ir apie kiekvieną žmogų, kaip ir apie kiekvieną tautos ar minių vadovą.

Daugelis visgi sako:

„Ilsėkis amžinai! Gėras žmogus tu buvai!"

Įvairios Žinios

MAINIERIAI STREIKUOS.

Atlantic City, N. J. buvusi angliakasyklų darbininkų ir savininkų atstovų konferencija pairo. Priežastis jos pairimo — savininkų nesutikimas pripažinti „Check-off" sistemos bei nepripažinimas unijos tose angliakasyklų srityse, kur jos dar nėra, ir keletas kitų menkesnės vertės priežasčių. Sakoma, bene įvyks streikas, nors kreipiamasi prie valdžios, kad ji į šį reikalą įsikištų ir pasistengtų abi pusi sutaikyti. Jei angliakasiai streikuos, tai streikas prasidės, rodos, pirmą dieną rugsėjo.

Butų gerai, kad kokiu nors budu susitaikytų. Kitaip ir vėl ant šalies gyventojų anglių stokos plėga užgultų, taip, kaip buvo paskutiniame angliakasyklų streike. Tuomi nukentėtų daugiausia darbininkai streikieriai ir visa kita šalies rankpelnija.

Praeitas angliakasių streikas, sakoma, atsiėjo į $1,000,000,000.

Dirbančių angliakasyklose darbininkų aprokuojama iki 800,000. Per metus laiko jie pagamina iki 316,000,000 tonų anglies.

GRĮŽTA.

Suvienytų Valstijų Darbo Departamento sekretorius James J. Davis grįžta iš Europos. Tenai jis lankėsi tikslu, kad ištyrus immigracijos reikalą. Jo nuomone yra ta, kad ateivius į Suvienytas Valstijas „persijojus" anoje pusėje „balos", kas išvengtų daug įvairių kliučių atkeliaujantiems. Jei tas reikalas jam pavyko tinkamai išgvildenti ir jei pagal jo norą bus veikiama — bus atliktas geras darbas. Išradus tinkamumą ar netinkamumą įleisti į Suvienytas Valstijas europiečių ten ant vietos, sutaupins žmonėms daug pinigų ir nereikės tiek daug vargo bereikalingai panešti tiems, kurių delei vienos ar kitos priežasties šin kraštan įleisti negalima.

MARSAS — ESĄS GYVAS.

Nuo senai yra manoma, kad Marsas, tai esanti mirusi planeta. Pagaliau, bet prieinama prie kitokių išvadų. Štai, tulas Anglijos prof. žvaigždininkas P. M. Ryves, skelbia, kad ant Marso esanti gyvybė. Jis tai pastebėjo šią planetą ner keturiolika metų bestudijuodamas. Su dideliu teleskopu (žiuronu) jis suranda, kad esama nemažų permainų jau daugeliui žinomuose kanaluose. Esą ir ki tokių pamainų nuolatos befotografuojant Marsą nužiurima. Tai išrodo, jog bus prieita prie tos išvados, kad erdvėse esamose planetose yra ir gyvybė ir gal kartais kur kas už musų kulturoje augščiau išsivystęs gyvenimas.

SUIRUTĖS VOKIETIJOJ.

Rugp. 11 d. rašoma, kad Vokietijoje kilusios didelės suirutės delei maisto stokos daugely miestų. Mieste Aackon vienuolika užmuštų ir daug sužeistų. Yra užmuštų ir sužeistų ir daugely kitų miestų. Nekuriose vietose darbininkai užgriebė dirbtuves. Bolševikai darbuojasi išsijuosia. Vokietija pergyvena krizio valandas. Premieras Cuno rezignavo. Jo vieton paskirtas Dr. Gustav Stressman, kuris suorganizuos naują, koalicinę, ministeriją.

KLAIPĖDĄ LIETUVIAI KONTROLIUOS.

Rugpiučio 8 d. iš Paryžiaus pranešama, kad Ambasadorių Taryba savo laikytam posėdy galutinai nusprendusi Klaipėdą atiduoti pilnai Lietuvių kontrolei.

SMULKIOS ŽINUTĖS.

Iš Romos skelbiama, kad papa Pius XI nesikiš į Francijos ir Vokietijos susitaikymo reikalus.

Belgų valdžia labai nusiminė, kuomet jų frankai pradėjo neapsakomu greitumu kristi. Jų franko kursas šiomis dienomis yra keturis syk pigesnis, negu prieš karą buvo.

Čičerinas, Rusų Sovietų užsienio ministeris nusiuntė Bulgarijon aštrios grasmės notą už persekiojimą Rusų Raudonojo Kryžiaus darbuotojų. Notoje sakoma jei bulgarai nesiliaus persekioti rusų Bulgarijoje, rusai imsis tų pačių priemonių su bulgarais gyvenančiais Rusijoje.

Lyons'e, Francijoje, įvyko didelė eksplozija, kuri sunaikino keturių milionų frankų vertės gasolino.

Philadelphijoje dirbinama mirusio prezidento Hardingo misinginis medalionas, ant kurio vienos pusės bus įspaustas vel. prezidento paveikslas, o ant antros— jo gimtadienis, prezidentavimui prisiegos diena, ir mirimo diena. Medalionai parsiduos po $1.52 kiekvienas.

Iš Lietuvos Laikraščių

Klaipėdos krašto Gelbėjimo Komitetų Seimas.

Liepos m. 8 d. Mažosios Lietuvos gelbėjimo komiteto sušauktas seimas, dalyvaujant apie 50 delegatų nuo komiteto skyrių visame krašte, apsvarstęs dabartinę krašto padėtį ir atsižvelgdamas į dabar vedamas derybas Paryžiuje visais balsais priėmė šiokią rezoliuciją: „Mažosios Lietuvos gelbėjimo komiteto seimas, susirinkęs savo pilname sąstate 1923 metų liepos mėn. 8 dieną po piet 1 valandą Klaipėdoje „Ryto" viešbučio salėje, aptaręs Klaipėdos krašto politinius ir ekonominius reikalus, nutarė viso pasaulio akyvaizdoje Lietuvos vyriausybei ir Klaipėdos krašto delegacijai Paryžiuje pareikšti: Pasirašymą Klaipėdos Krašto statuto arba kitos sutarties, kuria remiantis galėtų lenkai arba kiti gauti tokių teisių krašto valdyme, per kurias galėtų buti siaurinamas Lietuvos suverenitetas Klaipėdos krašte ar tai butų uosto vandens kelių ar gelžkelio valdyme, mes to krašto gyventojai niekad nepripažįsime. Iš musų delegacijos Paryžiuje griežtai reikalaujame nenusileisti iki galo ir laikytis jai duotų instrukcijų."

Mažeikiai.

Niekur, turbut, nėra tokio nelietuviško miestelio kai šis. Eidamas miesteliu iš kitur atvykęs pilietis tik rai pamanys, kad tai Rusijos Muravjovo, o ne Lietuvos Mažeikiai. Stoties ir krautuvių iškabos lietuviškos, bet miestely nelabai tegirdėsi lietuvių kalbos — krautuvėse taipgi valdininkai, kaip miesto, taip ir stoties, vartoja tik rusų kalbą gelžkelio tarnautojai net tarnybos reikalais kalba rusiškai. Patiko inteligentą — ir tas kalba rusiškai, jaunikaičiai su merginom — irgi rusiškai, stoties bufete kalbama lenkiškai ir rusiškai.

Neseniai atvykęs.

Viekšniai, Mažeikių apskr. Paroda.

Nuo birž. 28 d. iki liepos 6 d. čia vidurinėje mokykloje buvo mokinių darbų ir mokytojo Brazdžio išdirbinių paroda.

Parodoje buvo šie skyriai: stilizuotieji ornamentai, lipdyba, paišyba, įvairųs mergaičių rankų darbeliai, paišybos ir lipdybos mokytojo p. Brazdžio keramikos išdirbiniai.

Visi skyriai buvo labai gausųs ir įvairųs ir — reikia pagirti — gražųs. Ypač turtingi ir gražųs buvo ornamentų ir lipdybos skyriai.

Taip pat, nors mažiau, buvo gražių dalykėlių ir mergaičių rankdarbių skyriuje. Nemaža tų skyrių dalykėlių pirko apsilankiusieji.

Mokytojo Brazdžio darbai parodė, kad ir iš Lietuvos molio galima daug ką gražaus ir naudingo padaryti, kad tik butų kas daro.

Buvęs.

Bedarbių skaičius Kaune mažėja.

Liepos mėn. 10 d. užregistruota bedarbių 40 vyrų, 4 moteris, t. y. pusantro karto mažiau palyginant su liepos mėnesio 1 diena.

Amerika — Klaipėda.

Amerikos valdžia sutiko siųsti savo vieną laivą tiesiai Klaipėdon, kad tuo budu Lietuvos keleiviams suteikus patogumų, kad jiems nereiktų važiuoti per Vokietiją ar Latviją.

Klaipėdos krašto gyvuliai.

Sulig padaryto š. m. balandžio mėn. sąrašo yra 33.244 arkliai, 66.931 galvijas, 43.500 avių, 80.579 kiaulės, 3.495 ožkos; viso naminių gyvulių 227.749 galvos.

Kaip Kaune maudytis.

Apie tai mokina net du išpatinti Kaune skelbimai — Kauno miesto burmistras ir apskrities viršininkas. Pereitais metais nuskendo bene 31 asmuo, o šiemet iki šiol jau 5. Kauno Miesto Valdybos nutarta pasamdyt 6 sargus su luoteliais, kurie pavojingose vietose dežuruos ir duos pagalbą skendėjantiems.

Kas žemina Lietuvos vardą.

Virbalio gelžkelio sargas Dailidė 2. VII. 23 val. eidamas pareigas, gavęs signalą, uždarė pervažiavimą, kadangi artinosi traukinys.

Tuo pačiu laiku nuo Eitkunų prisiartino prie pervažiavimo per gelžkelį pastotis su asmeniu, apsirengusiu kareivio uniforma. Šis pil. pareikalavo, kad Dailidė praleistų pastotį, bet pas kutiniam atsisakius pats praleidė pastotį ir pribėgęs davė revolveriu į dantis Dailidei. Kilus riksmui subėgo piliečių, gelžkelio tarnautojų ir Virbalio stoties žandarai, kurie norėjo mušeiką sumušti. Dailidė atvedė jį stotin ir surašė protokolą. Tardant pasirodė, kad mušeika yra Kybartų žvalgybos viršininkas Plaušinaitis, kuris čia pat, visiems girdint pasakė, kad Dailidė gali džiaugtis likęs nenušautas. Gydytojas, apžiurėjęs Dailidę, konstatavo, kad jam yra permušta apatinė lupa.

Tai yra vienas iš daugelio atsitikimų, apie kuriuos ne valia spaudoj minėti, apie kuriuos žmonės tik draugams pašnabždomis pasisako.

Nors šešti jau metai gyvename nepriklausomu gyvenimu valstybėj, kurioj ant popieros piliečiams garantuotos neliečiamybės teisės, bet kada gi, pagaliau, Lietuvos visuomenė pasiliuosuos nuo žvėriško sauvaliavimo, kada bus sudrausti tie niekintojai Lietuvos vardo, mindžiotojai žmogaus teisių?!

Valstietis.

Iš Aimanuojančio Nuo Priespaudų Krašto

Musų lietuvių likimas, kuriems lemta yra nešti kruvinoji Varšavos imperialistų ir grobikų priespaudą, yra tiesiog žodžiais neišreiškiamas. Kraujuoti baltojo erelio sparnai kas kart daugiau ir giliau maudosi kraujuose tų žmonių, kurie kitaip negu erelis reikalauja, mano. Žodžių truksta aprašyti visas tas torturas ir nežmoniškiausius šių nepasotinamų Varšavos grobikų siekinius.

Juk kiek musų krašto lietuvių inteligentų, kurie gimė ir augo šiame krašte, turėjo patys apleisti ir bėgti nuo kraujuotų satrapų sauvalės, arba tiesiog liko nežmonišku budu ir, kas svarbiausia, be jokios teisės, be jokių priežasčių, ištremti į Laisvą Lietuvą.

„Vietoj vieno ištremto, tukstančiai stos", skamba šiandie lietuvių obalsis. Vilniaus krašto lietuvis savo tautybės nusistatyme ir jos gynime prieš satrapų niekinimą, yra kietesnis už tvirčiausią varį.

Musų krašte viešpatauja drakoniškos teisės kaslink pilietybės gavimo. Pilietybę gauna tik tas, kuris tampa išgama bent jų akyse, tai žinoma iš lietuvių, lenkams gi privilegijos yra laisvos kaipo piliečiams. Šiame dalyke pralenkė daug sykių net carizmo laikų įstatymus.

Šįmet baigė V. D. Gimnaziją 11 mokinių, tame skaičiuje 4 berniukai ir 7 mergaitės. Iki šiol baigusieji musų Gimnaziją abiturijentai visi studijuoja arba Kaune, arba užsieny, ir tuo budu negalėjo pasilikti dirbti šio krašto pavergtosios visuomenės naudai, ko ir truksta šiandie Vilniaus lietuviams. O be pilnai pasiruošusių mokslo žmonių, apie kovą už tautinį ir kulturinį buvį prieš kraujuotą erelį ir kalbos buti negali.

Todel šįmet baigusieji V. D. Gimnaziją nutarė butinai čionai, Vilniuje, pasilikti. Bet... Drakoniškos Varšavos imperialistų teisės uždarė Vilniaus lietuviams įėjimą ir Vilniaus universitetą. Bet maža to. Šie imperialistai nepasitenkino tuo, bet griebėsi tokių barbariškų ir pilnai sauvališkų darbų, kad tą viską matont, klausi, žmogus, ar mes gyvename XX-jo amžiaus gadynę, ar IV-jo amžiaus vandalų užpludimą.

Vos spėjo abiturijentai paruošti į universitą prašymus, kaip tuojaus atsiranda bendrabuty policija ir po vardu ieško naujokų, suima abiturijentą Antaną Pakulą. Jis tapo pirma groboniškų imperialistų auka. Jį suimant, policija, kažin kokiais įstatymais vadovaujantės, sumušė be jokių priežasčių.

O temporme, o mores! Kame žmoniškumas, kame skelbiama laisvė? Ar buvo toks atsitikimas, kad baisiausieji caro žandarai butų daužę per veidus 8 klesių mokinius?!

Barbarai! ir dar sykį barbarai! Žinokite Amerikos lietuviai, koks pam mus gyvenimas!

Šįmet lietuvių karštesnieji veikėjai nutarė suvaidinti provincijoje keletą vakarų. Vos tik pradėjus vaidinti Daugeliškyje (Švenčionių apskr.), atėjo policijos agentai ir suėmė kitus du abiturijentu: Mečislovą Žemaitį ir Antaną Umbrasą. Vėliau liko suimta VI kl. mok. Tijunėlis, kuris kaltinamas neva tai už „tiltų sprogdinimą", ir visa eilė Mokytojų Seminarijos abiturijentų! Per savaitę laiko jie visi turėjo gulėti ant grindų, be jokių patalinių. Tik vėliau šiaip taip pasisekė patalines įduoti. Dabar visi sėdi (8 žmonės) Lukiškių kalėjime, kurią lietuviai vadina „akademija".

Dabar porą sodžių apie priežastis delei kurių tapo suimta mokiniai. Pirmiausiai tai išgamų, ir, pasakysiu, juodųjų išgamų, darbas, kurį atlieka musų bendrabučio įvairųs vedėjai, kurių tarpe pirmą vietą užima p. Vitkauskas, Ponomarų bendrabučio berniukų vedėjas. Pirmiausiai šis vedėjas yra labai senas ir suvaikėjas, net truputį nustojęs proto, kitaip sakant pusgalvis. Šį vedėją užlaiko kunigų kompanija, kuriems jis skriausdamas mokinius, kelia pokilius. Tinkamą šeimininkę jie prašalino, o jos vieton pastatė bobą, kuri iki tol šlavė šv. Mikalojaus bažnyčią ir spaudė joje vargonus. Šio vedėjo sunus yra kažkoks lenkų valdininkas, o anukai visi su konfederatkėm. Dažnai lankosi kunigai pas šį vedėją-pusgalvį ir kelia su jo sunumi balius.

Todel atėjus daryti kratos slaptiems milicijos agentams, p. Vitkauskas priėmė juos, kaipo draugus ir išdavė visus mokinius, žinoma milicija jam ir yra draugai. Atsisveikindami, kai jau buvo keletas mokinių suimta, p. Vitkauskas kalsiai juokdamasis juos išlydėjo.

Kur gi jusų kunigėliai protas, ir kur jųs vedat lietuvius, jeigu ne prie pražuties, laikydami vedėjais išgamas, kurie kelia jums puotas skriausdami badaujančią moksleiviją?.. Štai prie ko veda musų lietuvius kunigėlių kompanija! Kunigėliai su išgamomis puotauja, o moksleivija puna kalėjimuose, delto, kad kunigėliai to nori.

Vilnius,
16—VII—23.

T....

„TĖVYNĖ"

Savaitinis Susivienijimo Lietuvių Amerikoje organas, leidžiamas kas penktadienis.

S. E. Vitaitis — Redaktorius,

307 W. 30-th St., New York City.

Visi raštai skiriami „Tėvynei" turi but siunčiami Redakcijos vardu ir turi but su autoriaus parašu ir adresu. Prisiunčiamus raštus Redakcija trumpina ir taiso sulig savo nuožiuros. Netinkami spaudai smulkūs raštai—korespondencijos, eilės, pranešimai ir tt., naikinama ir autoriams negrąžinama, jei nėra pridėta pašta ženklelių jų sugrąžinimui.

LIETUVIŲ MOKYKLOS.

Labai dažnai, nepaisant kokių tėvų jaunuolis butų, pas mus amerikiečius yra paprotys pasijuokti iš čia gimusių jaunuolių, už tai, kad jie nemoka lietuvių kalbos, apsiėjimo ir tt. Ta kaltė metama tiesiog ant pačių jaunuolių arba jų tėvų, kurie apie lietuvių kalbos mokinimą arba papročius bei kitus musų kilmės žmonių elgėsius tiek supranta, kiek ir tie patys vaikai. Taigi kaltiname tuos, kuriem kaltė, ištiesų, negali buti primetama.

O vienok yra kaltininkų, kurie privalėtų imti atsakomybę už musų jaunuolių nežinojimą kalbos ir kitų musų žmonių elgėsių. Tą kaltę mes primetame musų inteligentijai, tiems žmonėms, kuriems turėtų rupėti netik musų suaugusių, bet ir jaunuolių likimas. Musų inteligentijos bei apšvies tunijos pareiga yra pasirupinti savo jaunuomenę pramokinti jei ne ko kito, tai bent lietuvių kalbos. Rodos tai aišku kiekvienam, nepaisant kokių pažvalgų kas butume.

Vienok tuo reikalų labai mažai rupinamasi.

Nes mes daugiausia užimti tuščiomis politikomis, reikalais, kurie nevisuomet musų gyvenimui ant naudos išeina, be kurių gana dažnai galėtume visai apseiti.

Musų mažai kas susidomėja tokiu mažu ir paprastu dalyku, kaip įsteigimas lietuvių mokyklėlės, kurioje butų lietuvių kalba išdėstoma.

Tiesa, pas mus yra „lietuviškų mokyklų", bet tokias mokyklas palaiko nie kas kitas, kaip tik žmonės, kurie prie jaunuolių gretinasi visai kitais tikslais. Norime pasakyti, kad tokias mokyklas dažniausia steigia kunigai prie savo parapijų. Kiek tokiose parapijinėse mokyklose jaunuomenė pramokoma lietuvių kalbos bei ko kito, bus geru pasakymu, kad tokių mokyklų mokiniai netik ko, bet ir paprastų potėrių savo tėvų kalboje neišmoksta. Į tas mokyklas jaunimas rupi pritraukti tam, kad juos iš pat jaunų dienų dvasiniai pavergus, nuskriaudus: prikalbėjus jiems apie visai ne samus daiktus — dangų, pragarą ir kit ką, be ko musų kasdieniame gyvenime lengva apseiti, apie ką jaunimas kaip tik neturėtų buti mokomas; jam turėtų but duota laisvai išsiauklėti ir kada jis bus pilno proto, kada pats galės atskirti, kuris tikėjimas, kuri religija jam geresnė, kuriai jis labiau savo įsitikinimu pritaria, galėtų ja pasirinkti, jai tikėti.

Žodžiu, yra „lietuviškos" mokyklos, bet jos ne lietuviams, bent ne tų žmonių vaikams, kurie nori savo jaunuolius ne aklais fanatikais šin pasaulin išleisti.

Tose mokyklose, jei jau kalbėtume ir apie lietuvybę, yra atsitikimų, ta lietuvybė yra stelbiama, o vieton to skleidžiama visai kita propaganda. Prie to jaunimas lankydamas tokias mokyklas, lieka nuskriaustas pasauležvalgoje: jis gauna daug mažiau pasaulinio mokslo; nuėjęs kiton mokyklon, jis jau netinka; jis yra pavaromas žemesnėsna klesosna. Ir tt.

Musų lietuvių, laisvamanių ir yra pareiga pasirupinti, steigti musų jaunimui vakarines mokyklas. Jose kažin ko daug nereikėtų užsiimti mokinti. Tikro mokslo dalį atlieka mokyklos, kurias jie lanko dienomis. Musų įsteigtose mokyklose vaikus galima mokinti tik lietuvių kalbos, papročių ir bent mandagesnio apsiėjimo, ko dažnai ir viešosios mokyklos vaikams perdaug suteikti neįstengia.

Tokios vakarinės jaunimui mokyklėlės įsteigti per daug nekainuotų. Viena kita draugija ar kuopa visai mažais iškaščiais mokyklėlę gali įsteigti. Visa ko reikėtų, tai keleto knygelių ir gerokai lietuvių kalbą bei gyvenimą pažįstančio mokytojaus. O tokių žmonių, kurie šitą darbą galėtų atlikti yra pas mus nemažai. Tos mokyklos turėtų buti atdaros tiktai vakarais arba tomis dienomis, kada mokiniai liuosi nuo mokslo.

Taigi dabar kaip tik laikas apie tokias mokyklas kalbėti, jas steigti, nes vasarinės atostogos jau baigiasi. Tuojau prasidės mokslo laikas. O podraug su tuo reikėtų ir musų tokias steigiamas mokyklėles pradėti.

Musų nuomone yra tai labai svarbus reikalas, reikalas, be kurio musų jaunimas šalinasi nuo musų, nyksta iš musų tarpo.

Butų gerai, kad tokių mokyklėlių reikalu ir musų kuopos pasirupintų.

Juk musų kuopų tėvams taip gi vaikų likimas rupi, kaip ir bi kuriam tėvui, kuris savo vaikus nori tinkamais, su jais podraug dirbančiais ir gerais žmonėmis matyti bei pasaulin išleisti.

LIETUVIŲ ŠMEIŽIKAI.

„Tėvynės" skaitytojams jau buvo minėta apie tulą New Yorko „World'o" korespondentę, p-lę Clare Sheridan. Buvome trumpai supažindinę, kaip minėta panelė lietuvius nevykusiai aprašinėja. Vienok čia dar norisi keletas žodžių šiame klausime tarti.

Minėta panelė jau tulas laikas lankosi Lietuvoj. Jos ten pilna visur: tai Kaune ji žiopso į susirinkusių emigrantų burius, tai pa rubežy „studijuoja" dar neapmainytus rubežiaus tarpe buv. Rusijos ir Prusijos stulpelius. Ir visur ji įgavus naujų „įspudžių" juos aprašo augščiau minėtame dienrašty.

Savo aprašymuose ta korespondentė veik nieko gero Lietuvoje nemato; ji viską juodai, propaganduojamai apie Lietuvą, jos valdžią, kariuomenę, paprastų žmonių gyvenimą piešia. Skaitėme jos straipsnius, kuriuose ji paleido nelabai gardaus kvapsnio „pranašaudama", jog buvusios Rusijos vietose tik rucizizmu atsiduoda, jai išrodo, jog ten, naturališkai, tik Rusija galinti viešpatauti. Matėm jos straipsnius, kur tarpe lietuvių ir lenkų „karas jau beveik paskelbtas" buvo. Nes, „tiltai stropiai saugojama, karinis upas jaučiama, karas galįs rytoj ar poryt įvykti". Rašė ji, lietuvius, emigrantus tiesiog žiopliais išvadindama. Pagaliau minėta panelė net susidomėjo: kaip Suvienytos Valstijos nepasirupina tokių žmonių, kaip lietuviai, Amerikon neįleisti? Nes, esą, iš jų gerų piliečių nebus, jie nieko naudingo šios šalies kulturiniam gyvenimui nepadės. Ir tt. ir tt.

Rašo, beabejo, ta korespondentė dar ir po šiai dienai ant musų čia gyvenančių, manančių gyventi ir Lietuvoje ramiai gyvenančių piliečių nesąmones.

Į minėtos panelės straipsnius musų laikraštija jau atkreipė domės. Vieni jų, dar pridėdami savo pasityčiojančius iš lietuvių komentarus juos atsispausdino, kiti be jokių komentarų su pasismagėjimu jiems savo skiltyse randa vietos. Tik vos keletas, maža dalelė, tuos straipsnius perspausdindami, prideda panelei priešginingas pastabas.

Radosi, rodos, jau keletas ir tokių musų spaudos darbuotojų, kurie nepatingė jo parašyti straipsnelių į tą patį „World", nurodydami, jog, ištiesų ta korespondentė arba nenori permatyti musų tautos gerųjų pusių arba su tendencija, pasirįžimu mus juodina.

Šaltas užsilaikymas šiame reikale mums nė garbės neigi naudos neteikia. Pasišaipymas yra dar biauresnis ir už tuos pačius įtarimo straipsnius. Šaipytis iš savo tautos narių ir dar tai daryti žinant dalykų stovį kitaip esantį reiškia šaipymasi iš pats savęs. Reiškia nepažinimą amerikiečių budo, psikologijos, nežinojimą kaip greit priešais mus jų (amerikiečių) akyvaizdoje neapykantą galima sukelti. Juk užtenka amerikonui tokio mus niekinančio straipsnio pasiskaityti, kaip staigu jo nuomonė links kiton pusėn: į mus jis žiurės taip, kaip mes arba musų broliai Lietuvoje yra atvaizduojami.

O tas mums teiktų blėdį.

Todel, kaip nekurie jau yra padarę, musų nuomone butų gerai tokius propagandinius straipsnius kogreičiau užginčyti.

O tai padaryti nesunku.

Reikia tik parašyti tan pačian, kur tokis straipsnis telpa laikraštin, straipsnelis. Jame reikia užginčyti pasakytoji neteisybė. Reikia perstatyti dalyką kaip ištiesų yra. Juk minėta korespondentė, rašydama tuos straipsnius lietuvius gana juokingoj vaizduotėj perstatė, pabrėždama, jog toki žmonės Amerikos kulturiniam gyvenimui nieko negali suteikti. Bet, matomai, ji visai nepažįsta musų amerikiečių gyvenimo. Ji nežino, kad musų tautos nariai, palyginamai, daug augštesniame laipsny stovi už daugelį kitų mažesniųjų tautų. Jai, matomai, nežinoma, kad veik didesnis čia atvykusių lietuvių nuošimtis yra ištikimais šalies piliečiais. Neteko jai turbut dar girdėti, jog laike didžiojo karo daugybės lietuvių po Suv. Valstijų žvaigždėta vėliava narsiai už šio krašto reikalus kariavo.

Trumpai tariant, neperdedant, reikia nurodyti, įtikinti amerikonus kaip, ištiesų, dalykų esama.

Ramiai tylint ir dar iš savęs pasityčiojant, galime tarpe amerikonų, ačiu tokiems propagandos straipsniams, kurių p-lė Clare Sheridan nepasigailėjo amerikonų spaudoje paskleisti, susilaukti amerikonų nuožvalgos, neapykantos.

O tuomet niekas kitas kaip tik mes patys ir nukentėtume.

Todel daug geriau butų jei tie laikraštininkai, kurie su pasismagėjimu keleta tų straipsnių lietuvių kalbon vertė ir perspausdino, parašytų anglų laikraščiams po straipsnelį, nurodydami p-lės Clare Sheridan padarytas ant musų tautos insinuacijas.

Gerai butų jei ir kliubai, draugijos bei didesnių musų organizacijų kuopos šiame reikale savo žodį per tą laikraštį pareikštų.

PERŽVALGA

:: Pirmas Lietuvių Radio Koncertas. — „Naujienų" 181 num., 1923, rašoma, jog Chicagoje įvykęs Pirmas Lietuvių Radio Koncertas. Koncerte dalyvavę veik visi žymesni Chicago lietuvių menininkai ir buvęs tai grynai lietuvių koncertas. Šio koncerto surengimu darbavosi Chicagiečiams gerai žinomas muzikas ir kompozitorius, p. V. Sarpalius.

Apie patį koncertą „Naujienos" šitaip rašo:

„Visi lietuviai, kurie tik turėjo radio aparatus, gėrėjosi pirmu lietuvių radio koncertu. Bet ne vien tik lietuviai tatai darė, gėrėjosi ir įdomavo lietuvių muzika ir svetimtaučiai. Ir buvo ko gėrėtis: koncertas pavyko kuogeriausiai".

Programas, sako, susidėjo iš sekamų dalių:

„Julia Širvaitė, soprano, Jonui Bijauskui pianu palydint, gana vykusiai sudainavo: šimkaus „Kur bakužė samanota"; Kelpšos „Ne mar gas sakalėli" ir šimkaus „Pas tėvelį augau". Kastantas Sabonis, baritonas, Jonui Bijauskui pianu palydint, puikiai sudainavo: Naujalio „Kad skausmas"; Petrausko „Kalvis, Balada", ir „Mažas yra mano stonas". Jonas Bijauskas ir Antanas Olis pasigėrėtinai davė pianu keletą lietuvių muzikos gabalėlių. Marijona Janušauskienė, soprano, gražiai sudainavo: Petrausko ariją iš „Birutės" operos; Aleksio „Ak myliu tave" ir šiaip pasirinkdama. Jonas Ramanauskas, tenoras, Jonui Bijauskui pianu palydint, gana ryškiai sudainavo: Šimtaus „O, greičiau, greičiau" ir Petrausko „Kaitink šviesi saulute".

Tai naujanybė musų gyvenime. Ir tai įvyko vakaruose, Chicagoj. Garbė chicagiečiams, kurie tokiu kilniu dalyku pasirupino, surengdami pirmą liet. radio koncertą.

Rytuose dar panašių koncertų niekas nesurengė, nors rašančiam šiuos žodžius ne kartą teko gėrėtis įvairių tautų surengiamais radio koncertais. Ir tai ne tik koncertais. Pirm pradėsiant panašų koncertą per radio pasakoma dar ilgoka įžanginė kalba, nušviečianti rengiančios tą koncertą tautos dainas: apipasakojant kas jomis vaizduojama, kaip jas supranta jų tautiečiai.

Butų gerai, kad ir new yorkiečiai dainos mylėtojai tokio koncerto surengimu pasirupintų. Juk jau laikas!

* * *

:: Lietuvos Žemės Ukio ir Pramonės Paroda Kaune. — Iš Lietuvos gautoj brošiurėlėj skelbiama, jog nuo rugp. 26 iki rugsėjo 3 d., 1923 m. Kaune įvyksta Lietuvos Žemės Ukio ir pramonės paroda. Parodoje galės dalyvauti netik Lietuvos, bet ir kitų valstybių gyventojai.

Paroda susidės iš sekamų skyrių:

1. Žemės ukio mašinos ir padargai;
2. Gyvulių (galvijai, kiaulės, avys, arkliai);
3. Pieno ukis;
4. Laukų, pievų, sodų, daržų ukis;
5. Paukščių, bičių, žuvų ukis;
6. Miškų, durpynų ukis;
7. Statyba ir statomoji medžiaga;
8. Keramika ir stiklo dirbiniai;
9. Technologija ir mašinų statymas;
10. Odos dirbiniai;
11. Audimai, manufaktura, galenterija;
12. Chemijos dirbiniai;
13. Liaudies dailės dirbiniai;
14. Spaudos ir statistikos daviniai;
15. Prekių pavyzdžiai.

Tikima, kad šita paroda bus viena iš didžiausių ir labiausia nušviečiančių Lietuvos ukio bei pramonės gyvenimą.

* * *

:: Amerikos streikų ir bedarbių nuostoliai. — Mums nepersenai „Tėvynėje" padavus trumpą frazę apie streikų nuostolius Amerikoje, „Darbas", Amalgameitų Unijos organas, kuris, reikia pažymėti, labiausiai paseka darbininkų gyvenimą, suranda, jog palyginus streikų nuostolius su taip vadinamais bedarbių nuostoliais, yra tai visai maži nuostoliai. Taip „Darbas", pasiremdamas Gordono Watkins veikalu „Introduction to Study of the Labor Problems" ir Amerikos Inžinierių Draugijos paruošta knyga „Waste in Industry" paduoda maž-daug šitokių skaitlinių.

Sako:

„Normaliu laiku Suv. Valstijose bedarbių esama apie 2,000,000 žmonių. Priskaitant pilniems metams 300 dirbamų dienų, tie du milionai žmonių sugaišta 600,000,000 dienų. 1900 m. šios šalies valdiškomis statistikomis nurodoma, jog bedarbių buvę virš šešių milionų. Iš to skaičiaus daugiau kaip trys milionai praradę nuo 1 iki 3 mėn. darbo laiko. Daugiau kaip 730,000 žmonių praradę nuo 7 iki 12 mėn. 1914 m. bedarbių buvę apie 7,000,000. 1921 m. pagal Suv. Valstijų paduotas statistikas šioj šaly bedarbių skaičius siekęs virš penkių milionų".

Surokavus tų bedarbių nuostolius per tą nedirbtą laiką, pasidaro neapsakomai milžiniška pinigų suma, kuri keleriopai viršina streikų nuostolius.

O tai ačiu „gerai" tvarkai. Jei šalies industrijoje butų tvarka, nebutų bedarbių, ginčų bei streikų tarpe darbdavių bei darbininkų, nė vienų nė kitų — streikų bei bedarbių — nuostolių nereikėtų nė darbininkams nė šaliai panešti.

Bet kažin, ar bus kuomet nors toki laikai, kad bus tvarka industrijoje, neįvyks ginčų bei streikų?

JAUNUOLI!

Rašo Pr. Bajoras.

„Kol jaunas, o broli, sėk pesėlio grudus ir dirvos ne'apleisk niekados".

Šiuos žodžius musų amžinai atminčiai paliko kiekvieno lietuvio gerbiamas Dr. V. Kudirka, kuris buvo vienu didžiausių Lietuvių Tautos budintojų.

Yra tai gilios prasmės žodžiai.

Jie labai daug reiškia.

Aš juos sau atsivaizduoju sekamai. Kol jaunas ar jauna —vaikine ar mergaite—esi, stengkis dar savo jaunystėje pasėti grudus, tai yra atlikti darbus, kuriais visa musų tauta, visa dirbančioji klasė, net visas pasaulis tais gerais darbais, kilniomis idėjomis gėrėtųsi. Ir vėliau darbuokis ir darbuokis.

Mes nežinom kas mus šin pasaulin atsiuntė, bet gerai suprantam, kad jei kuris musų čia esam, savo pareiga turim užsibrėžti: dirbti, dirbti. Kokius darbus dirbti — nesakau. Tiek tik pažymėtina, kad tie darbai privalo buti tokiais, jog jais kiekvienas galėtų pasidžiaugti, pasigėrėti.

Vienok, kad ką nors veikus, reikia pačiam pažint gyvenimą, suprast jo blogąsias ir gerąsias puses. O tai žinant, vėliau vienu ar kitu budu pasistengti tą savo žiniją kitiems perduoti.

Noriu pasakyt, kožnas musų privalome sekti kiekvieno gyvenimo apsireiškimą, mokintis iš jų, mokintis iš knygų ir tą savo prityrtą žiniją, su savais išvedžiojimais, prisegtomis savomis idėjomis atiduoti kitiems.

Tiems, kurie mažiau už mus žino.

Reiškia sėti pasėlio grudus, ne'pleisti dirvos niekados!

Jei mes, jei kiti nieko neveiktų, nedirbtų, neskleistų kilnių gyvenimo principų, tasai gyvenimas butų kaip kokis nejudomas vanduo, — gliaumėtas, nejaukus. Tasai gyvenimas išrodytų menku, neapsimokančiu apie jį nė kalbėti. Jame nieko tuomet žingeidaus nebutų. Jis tiesiog merdėtų.

Tai galima daugely tautų pastebėti. Kurios jų buvo tingios, neturėjo su kilniomis idėjomis jaunimo — šiandien toli nuo civilizuoto gyvenimo pasilikusios. Tos, pas kurias radosi tokis jaunimas, kiltų dvasių žmonės, tos tautos dabar iškėlusios galvas eina gražiuoju gyvenimo taku, siekia viršunių, lenkia kitas, pasilikusias, visame kame.

Tad jaunuoli, tavo pareiga yra pirmiausia išsimokinti, prityrti gyvenimo, o vėliau tai atiduoti kitiems, tavo gyvenimo bendradraugiams. O jei kuris dar negali tai padaryti — eik mokyklon, sėsk prie knygos, prisižiurėk dienos nuotikiams pasaulinio gyvenimo ir sėk tuos pasėlio grudus.

Ne'pleisk dirvos niekados!

Nes musų lietuvių, gyvenimo dirva yra labai apleista.

Jai reikalinga pasėlių: kilniomis ir brangiomis idėjomis pasėlių!

Suvienytų Valstijų Ofisas ir Stebuklingi Išradimai

Rašo *Stud. Al. Margeris.*

Kas musų dar negirdėjo apie visokius stebuklingus išradimus? Tai įdomiausi, tai navatniausi pabuklai. Jeigu tik jie visi stotųsi kunu, tai dievai žino, ko šitame pasauly nebutų. Dabar, žinoma, ne visus mes juos matome, nes daugiausiai jie tai tik ant popieros patentų ofise pasirodo.

Kas-gi tas patentų ofisas? Tai Jungtinių Valstijų tam tikra įstaiga, kur visokiems naujiems išradimams planai peržiurima ir išduodama patentas. O kai gauni patentą, tai kitas neturi teisės lygiai tokį dalyką išdirbti ir, žinoma, tavo bizniui kenkti.

Bet man čia rupi tik medicinos dalykai, taigi ir visokių stebuklingų gydnolių užpatenavimai. Pažiurėkime, kaip ten, tame S. V. patentų ofise, yra, kad viso kios stebuklingos ir jau vien iš vardo stačiai nekaip atrodančios gyduolės šito ofiso valdininkus pereina ir patentą gauna. Taigi, kas per vieni yra tie valdininkai ar, geriau, patentų ofiso darbininkai?

Man teko matyti United States Civil Service Commission kvotimų klausimai tiems, kurie nori šitame ofise darbą gauti. Reikalaujama kvotimus pereiti iš: fizikos, mekaniško braižymo, teknikos, matematikos ir kalbos; jis paskui dar gali pasirinkti by vieną iš šitų dalykų: civiliškos inžinierystės, elekriškos inžinierystės, elektrokemijos, generalės kemijos ir mekaniškos inžinierystės. Aplikantas turi atsakyti klausimus iš algebros, geomtrijos,

trigonometrijos ir calculus. Jis privalo gerai žinoti mekanišką braižymą, kad supratus photolithographiškus mašinerijų braižymus. Jis turi atsakyti į klausimus iš francuzų ir vokiečių kalbų. Paskui dar jam reikia žinoti praktinguosius industrijos, daugiausiai mekanikos, mokslus.

Taigi matome, jog į šitą įstaigą įeiti ne bile kas gali. Čia reikia ir visai gerai mokslo turėti.

Bet ką visa tai mums čionai reiškia? Vai štai ką. Pasirodo, kad del įėjimo į S. V. patentų ofisą daugiausiai tik iš teknikos mokslo srities reikia daug žinoti, o iš medicinos ir biologijos mokslo, tai beveik nieko. Štai kodel galybių galybės visokių šarlatanų išsvajotų gyduolių patentų ofisą pereina. Nepaisant, kaip šitos stebuklingos gyduolės medicinos daktarui netikusiomis neatrodytų, tai patentų ofisas vistiek jas perleidžia ir visokiems šarlatanams patentą išduoda.

Kas skaito laikraščius ar važinėja tramvajais, tai mato galybių galybes visokių patentuotų gyduolių garsinimų. Skelbimai yra tokiais įkalbančiais ir įtikinančiais, kad tamsus žmogus ištikrųjų įtiki, gyduoles perka ir sveiką kuną nuodina arba sergantį stačiai į kapus varo.

Nėra pasauly šalies, kur patentuoti vaistai taip baisiai butų išsiplatinę, kaip Amerikoj. Čia tukstančiai šundaktarių ir visokių niekšų puikų gyvenimą daro žmones „begydydami", geriau sakant, benuodindami. Čia vaistinių lentynos linksta nuo visokių patentuotų gyduolių, kurios dar nė vieno neišgydė ir neišgydis, nes jos ne žmonių gydymui daromos, bet šarlatanų pelnui.

Ateina žmogus į kliniką; jo liga užsisenėjus, o dažniausiai tai jo viduriai visai velniog nuvaryta, — tai jau ir žinok, kad jis per ilgą laiką patentuotais vaistais maitinosi. Ir tik pradėk jį klausinėti, tai jis kai pradės pasakoti, kiek jis ir žalių, ir raudonų, ir geltonų bei kitokių „piliukių" suvalgė, tai tu tik stebėsiesi, kaip jis taip ilgai dar gyvena ir tiek nuodų atlaiko! Žinoma, jo sveikata jau niekam netikus, bet vis tik dar gyvas.

Ištiesų, Europos žmones smaugia tautinė neapykanta, šovinizmas, karai, etc., o Amerikos žmones smaugia šarlatanai ir patentuotos gyduolės.

Ar negalima, paklausite, šito pikto panaikinti? Žinoma, kad galima. Aš čia tik todel ir šitą straipsnį rašau, idant įrodžius, kad Amerikos žmonės lengvai gali nuo visokių nuodų pasiliuosuoti. Tik jie turėtų didelio spaudimo į valdžią daryti, idant valdžia ne tik jau atatinkamus žmones patentų ofise laikytų, bet ir didelę laboratoriją ten turėtų, kad visokius naujus vaistus moksliškai išanalizavus ir suradus jų vertybę žmonių ligų gydymui. Patentų ofise turėtų buti autoritetingų daktarų, gerų pharmakologų ir terapeutikų. Šitie žmonės pasakytų, koki vaistai sutinka su medicinos mokslu ir yra geri, koki nesutinka ir yra blogi.

Amerikos medicinos daktarai turi Medikalinę Draugiją. Šita draugija turi puikią laboratoriją ir tenais abejotinas gyduoles išanalizuoja ir pasako jų vertybę. Jau tukstančius patentuotų gyduolių išanalizavo ir surado, kad jos beveik visos ne tik kad nieko gero žmonių sveikatai padaryti negali, bet, atpenč, yra pavojingos ir todel daug blogo sveikatai padaryti gali.

Ištikrųjų, kiekvienas visuomenės veikėjas, o jau ytin laikraščių redaktoriai, turėtų teisybę apie patentuotus vaistus žinoti. Aš iš širdies patariu jiems nusipirkti knygą *Nostrums and Quackery,* 800 puslapių, 500 iliustracijų, audimo apdarais, kaina $2.00. Gali gauti šiuo adresu: American Medical Association, 535 No. Dearbon St., Chicago, Ill. Manau, kad jie atsistebėti negalėtų, kaip Amerikos žmonės yra išnaudojami ir nuodijami. Jiems keista butų, kad jų redaguojamuose laikraščiuose tos gyduolės yra garsinamos. Jiems įdomu butų pamatyti, kad tokioms gyduolėms valdžia patentus išduoda. Gal but, kad jie pradėtų atvirą kovą prieš šarlatanus ir netikusius patentuotus vaistus vesti. O tai reikštų didžiausią žmonių sveikatos ir gyvasties apsaugojimą. Jeigu tik laikraščiai ir aplamai visi visuomenės veikėjai, kurie paprastai prie laikraščių susispietę tėra, užvestų prieš šarlatanizmą kovą, beabejo, jie daug laimėtų. Jau aišku ir iš to, kad šarlatanizmas daugiausiai bujoja ačiu laikraščiams. Lai tik sustoja laikraščiai šarlatanus ir jų patentuotus vaistus skelbti, o pamatysite, jog į trumpą laiką šarlatanai pradės padoresnio užsiėmimo ieškoti. O kaip tik sumažės šarlatanai ir patentuoti vaistai, tai sumažės ir visokios žmonių ligos.

Dar kelis žodžius tariant apie Jungtinių Valstijų patentų ofisą, reikia pasakyti, kad čia valdžia labai mažai darbininkams moka. Daleiskime, žmogus, kuris išlaiko kvotimus iš tų visų mokslų, kuriuos aukščiau žymėjome, gauna vos $1,500 į metus, taigi apie $29 savaitėje. Tik įsivaizduokite, vyras su tiek mokslo turi dirbti už 29 dolerius! Vargiai surasi visai bemokslį darbininką, kuris šiandien už tiek dirbtų. Todel valdžiai ir nelengva gauti visai atatinkamų žmonių tokiam darbui dirbti, ko delei per S. V. patentų ofisą viskas pereina ir visi patentus gauna.

Sakoma, kad ir valdžia šiek tiek žmonių sveikata domisi. Abejotina. Juk kam nebando pirmiausiai panaikinti tas priežastis, kurios labiausiai žmonių sveikatą ėdą, o tai yra, kam nesistengia šarlatanizmą iš žmonių gyvenimo pašalinti?

GYVENIMO RUOŽAI

Rašo **A. B. Strimaitis.**

KAZIRNINKAI.

Trijų veiksmų komedija.

(Tąsa).

MARĖ. Na, na, užtaravok. Pamatysi kaip ir tu eisi baubdamas po kalnus.

KAPOČIUS (Įeina). O ką, katras pratraukėt?

MARĖ. Mes tavęs laukėm sugrįštant.

KAPOČIUS. Ugi užtikau Mėlynakį šinkiui, tai užsikalbėjau.

ELZĖ (Atsisėda šale žemučio. Kalbasi lėtai).

MARĖ. Na tai, ar imi už du?

GRABVYRIS. Matai kokia tu kytra, jeigu aš pratrauksiu, tai bus drinksas. Aš nenoriu už du, ar sutinki po vieną? Tai davai šen (Ima už kazyrių).

RĖGYKLĖ III.

(Tie patys, Mėlynakis įeina).

MĖLYNAKIS. Labą vakarą!

VISI (Apart Žemučio ir Elzės, atsako). Gerą vakarą, gerą vakarą...

MĖLYNAKIS (Apsisveikina visus, apart Kapočiaus, paduodamas ranką Žemučiui). Tai kaip tau Juozuti? Ar tu neini palošti?

ŽEMUTIS (Pro juokus). Aš mislinu ką kitą lošt.

MĖLYNAKIS (Atsigrįždamas į lošiančius). Tai kaip sekasi? Kuris išlošiate?

KAPOČIUS. Sėskis čia, tai pamatysi. Mes ką tik dar pradėjom. Aš jau porą rublių pralošiau. (Meta kazyras po lempa). Na, šauk drinksą, jau ir trys eilės.

MARĖ (Paima Kapočiaus dešimtinę paduodama). Te Elzbieta, eik atnešt drinksą.

EIZĖ (Paima tocą su stiklais). Ką gersite?!

KAPOČIUS. Cigarą.

MARĖ. Biskutį alaus.

GRABVYRIS. Džinės.

MĖLYNAKIS. Biskį degtinės.

ELZĖ (žemutį). O Jųs ką?

ŽEMUTIS. Biskelį rukštaus vyno.

KAPOČIUS (Rodydamas pirštu į stovinčią kedę, ragina Mėlynakį). Tai pasiimkia kresią, šen nusikelsi.

MĖLYNAKIS (Pasiėmęs kedę, atsisėda). Na duok ir man ant Maušiaus giliuko.

MARĖ. Gausi, gausi, lig valiai, jeigu tik turi pinigų.

MĖLYNAKIS (Ištraukia porą kazyrių, mesdams ant stalo). Padėk banką. Einikis!

MARĖ. Žiurėk kaip smarkiai! (Numeta kazyras).

GRABVYRIS (Imdamas kazyras). Ot! ot! ot! Tai vyras, kad šitaip! Mudu jau negalėjome rodos su ta boba gauti.

MĖLYNAKIS. Kur duodi rublį?

MARĖ. Tai susitraukit su Juru.

GRABVYRIS (Supaišęs kazyras), paduoda Kapočiui perkelti). Na tai dabar mudu suėjom biskį pakazyriuoti! Po šimts knipelių, praleiskia nors vieną eilę.

KAPOČIUS. Kur tu čia, žmogeli, leisi, jeigu ateina einikis (Meta kazyras aukštieninkas). Mesk banką.

GRABVYRIS (Smarkiai pašoka). Kad čia šimts knipelių ne vieną kartą negali išlošt! Tai kresė negiliukninga (pastumia kresę į šoną, pasima kitą kedę). Šita mažu bus laimingesnė.

KAPOČIUS. Na, jau na, nešokinėk! Pirmą sykį nukirtau, tai ir trankaisi.

MARĖ (Meta ištraukus tris kaziras). Po lempa.

MĖLYNAKIS (Išsitraukęs tris, traukia ketvirtą, iš palengvo pažiurėjęs į patį kauputį). Tavo, tavo, turi pas Jurą rublį, o mudu kvit.

GRABVYRIS (Atkišęs du didžiausiu abiejų rankų pirštu, taiko galus vienas prieš kitą ir duria vienas prieš kitą). Pešt-ne-pešt, pešt-ne-pešt. Ne — nepešiu. Davai šen, tiesiog!

MARĖ. Taip Jurai, pasiburk, pasiburk!

GRABVYRIS. Žinoma, kad reikia pasiburt, šiaip nieko be burimo nėra (Trumpa pauza).

ŽEMUTIS (Padeda laikraštį ant stalelio). Reikia eiti pažiurėti kas (rodo pirštu į šinkaus duris) tenai girdėt (Išeina).

ELZĖ (Įeina su taca ant rankos). Prašau, pasirinkti dabar kuris keno.

MARĖ. Juozas jau išėjo.

ELZĖ. Jis atsiėmė savo ten.

MARĖ (Pastato stiklą ant tacos). Dabar jau mano banka (Maišo kazyras).

GRABVYRIS. Na, duok šia, dabar, po džinei, gal geriau seksis.

EIZĖ (Surinkus stiklus, išeidama). Jeigu reikės manęs, poniute, tai pašaukite.

GRABVYRIS (Ištraukęs trečią kazyrę). Ir vėl „dot". (Ištraukia iš Marės rankų kaladę ir su visu smarkumu pusiau perplėšęs meta ant žemės). Tos kazyrės yra užkeiktos ar gal suženklintos.

MARĖ (Pašoka, smarkiai griebiasi Jurui už akių). Kiba tu pasiutai, ar kas tau daros!? (Visi ima rėkti, griebiasi kožnas už savo pinigų).

(Galas pirmos veiksmės. Uždanga nusileidžia).

VEIKMĖ ANTRA.

Scena perstato šinkiaus kambarį. Kazys, Garas, o paskui Elzė ir Žemutis bei Marė.

RĖGYKLĖ I.

KAZYS (Prisistatęs tuščių stiklų ir daugybę bonkų ant baro, mazgoja stiklus ir dėsto į savo vietas). Šimtas pypkių atimtų tą mano bobą! Įprato į tas kazyres, lig kiaulė į pupas. Aš kiek čion pinigų nesurenku, tiek ji pralošia, nežinau kas bus toliaus daryta, kiek jau kartų bariausi, kad nesėstų prie kazyrių, kaip Kapočius lošia, bet kur jį tau klausys. O kas gali Kapočių prigauti? Tai reikia gudraus.

(Daugiau bus).

KRAUJO UPELIS

Parašė **Pranas Bajoras.**

Lipu, žengiu į kalną statų,
Tolyn, aukštyn vis tuo pačiu keliu;
Linksmybės maž, daugiau vargų verpetų,
Našta sunkyn vis eina met's nuo metų,
Bet grįšt atgal, nei stabtelt neb'galiu.

A. J. Jakštas.

Per ilgą liepos mėnesio dieną karšta saulutė nemielaširdingai svilino Connecticut Lygumas ir jos gyventojus. Oras buvo pripildytas troškinančiu karščiu. Visame klony ir ant stuksančių apygardėse kalnų-kalnelių nė mažiausio vėjalio. Medžiai ir žolynai, tartum nuilsę keleiviai, snaudė, tik retkarčiais tingiai, pamažu krustelėdami savo šakas bei lapus ir kentė begalinį karštį.

Padangy nė mažiausio debesėlio.

Visas klonis, aukštų kalnų kaukurai paskendę mėlsvų rukų debesėly, tingiai snuduriuodami, reiškė dar ir ant toliau busiantį karštį.

Kentė karštį ir ant laukų dirbantieji.

Jie, apsižergę ir keliaklupsčiuodami cibulių eželes bei landžiodami tarp didelių tabako stiebų it dideliausiame sausų-karštų garų verduly šuto.

O tų darbininkų-žmonių paupy, lygumose ir pakalnėse — visuose laukuose — nuo pat tamsumos knibždėte-knibžda. Su pirmomis balandžio ir su paskutinėmis rugsėjo mėnesių dienomis, nuo saulės užtekėjimo iki nusileidimo, Connecticut Lygumos juda mažučiais gurinėliais. Tai žmonės-darbininkai. Jie čia sėja-sodina cibulius, augina tabaką ir šiaip vienu ar kitu budu, uždarbiaudami, palaiko savo ir savo šeimų dienas. Sunkiai jie dirba. Pavasarį ar rudenį, kuomet dar oras vėsus, ir šiaip ir taip: ukininkas sunkaus darbo nebijo ir prie jo yra pratęs. Bet vasarą, ypač liepos mėnesy — tai jau Viešpatie tik!

Visą žemelę jie čia keliomis eilėmis nusilupusiais keliais iššliaužioja. Kiekvieną tos žemelės gurinėlį savo prakaitu aplaisto.

* * *

Tą karštą liepos mėnesio dieną, tarp daugelio kitų ir Baltrus Rauckas su savo žmona dirbo. Kaip daugelis kitų, taip ir juodu čia nuo tamsos iki tamsai rasi. Nelengviau ir jiems už kitus dirbti priseina. Vienok taip sunkiai, kaip šiandien, jie dar niekad nedirbo: tiek daug ir taip biauriai įaugusios žolės reikėjo išrauti! O ta saulė-saulė! Taip karštai ir taip nemielaširdingai jiems nugaras per ištisą dieną svilina!

E, nekartą Rauckas girdėjo dainų-dainelių apie motiną-saulutę! Nekartą tas daineles ir jis pats dainavo, kuomet buvo dar jaunas. Dažnai budavo dar Lietuvoje gyvulius ganydamas bei gulėdamas kur pakrumy žiuri į skaisčią saulės šviesą ir gėrisi ja bei padangės mėlyne. Bet dabar jei Baltrus butų dainų tvėrėjas, tai ištiesų, apie tą motiną-saulutę kitaip jis uždainuotų: jis ją išbartų, įsakytų jai tiktai nakčia, kuomet darbininkai ilsisi, taip karštai šildyti!..

Vakarop tik Baltrus kiek atsikvėpė.

Sunkiai jis pakilo, apsidairė, atsiduso pilna krutine, jau kiek atvėsusiu oru atsikvėpė ir dar pasižvalgė. Nepertoliausia nuo jo dideliuose cibulių laiškuose jo Ona dirba. Toliau matėsi kiti darbininkai. Vakaras jau artinosi, nes saulė pamažėl slinko už aukštų kalnų kaukurų.

Baltrus ištaisė savo rustų veidą, žirgtelėjo keletą žingsnių arčiau Onos, pratarė:

— Oną, ai Onuk!

— Ką!? Ko gi dabar nori? — nedrąsiai pakėlusi galvą ir dar verkšnojančiu balsu atsiliepė ta.

— Pasižiurėk, saulutė jau gana žemai. Laikas jau namo.

Ona pasidairė.

Ištiesų, jau pavakaris. Saulė slenka už kalno, šešėlis tokis ilgas, oras kur kas vėsesnis. O žmonių-darbininkų ant laukų ne tiek daug, kaip pirma buvo. Samdiniai, savo valandas atlikę, nuėjo namo; pusininkai ir gi, nuvargę, skirstosi, traukia linkui namų. Tik kur-ne-kur dar vienas-kitas matėsi.

— Klausyk, Oną, — vėl pratarė Baltrus. — Šiandien tu viena eik namo. Malkų yra, vakar vakare prakirtau. Kol tu paruoši vakarienę — aš dar padirbėsiu.

— O ar dar neprisidirbai?

— Na, na — nors šią vagelę ravėti užbaigsiu. Eik, mieloji mano.

— Žinokis sau, daryk kaip tik tau, Baltrau, patinka, bet man rodosi, kad tu viena diena nori visus darbus apdirbti.

— Visai ne.

— Ar gi nematau?.. Pagailėtum nors pats savęs. Žinok, svetimų laukų vienu ypu neapdirbsi. Pagaliau, paklausyk nors mano patarimo — progos gavęs pasilsėtum, vėliau gydytojams mažiau išmokėti reikėtų.

— Eik-eik! Meldžiu! — gan rusčiai šukterėjo Baltrus.

Ona, negalėjusi Baltraus perkalbėti ir dar drovėdamosi į jį drąsiai pažiurėti, pasiėmė užkandžių susidėjimo dėžutę ir, nulenkusi galvą žemyn, skubiais bet sunkiais žingsniais nužingsniavo takeliu namų link.

* * *

Baltrus pasiliko.

Ne, dirbti jau nesinorėjo. Ir taip rankos per dieną rodos išsukiotos. Jis tingiai, tartum ko tai ieškodamas, sukiojosi cibulių eželėse ir tėmijo į namų link einančią Oną. O kada ji užsislėpė už krumų kelio užsisukime — Baltrus ton pat link leidosi.

Jo galva ir gi buvo ant krutinės nusvirusi ir daug sunkiau už Onos kojos kėlėsi.. Netik galva sunki, bet Baltrui ir krutinėje kaž-kas gailestingo plesdeno. O ausyse vis dar skambėjo ir skambėjo: „Laukan, šunie! Tu atėjai čia, musų kraštan, duonos ėsti!.. Tu!.." Tas pats jam ir per visą dieną krutinę graužė. Kad nors valandėlei Baltrus butų galėjęs nusiraminti. Tik apie tą patį ir tą patį mislino. Tas pats tik balsas jo ausyse spengė ir nedavė ramybės, erzino jį. Jis dirbo per visą dieną, rovė žoles, kelis kartus ardžiai ant Onos barėsi ir vi . tik apie tai mislino. Jau pusiaudieny Baltrus norėjo mesti darbą, eiti namo ar kur ramu, kur nėra žmonių, kur nė mažutėliausio judėjimo ir tenai apie šios dienos rytmečio nuotikį apsvarstyti. Ag, trauk velniai ir darbą ir viską, kuomet krutinėje neramu! Bet susilaikė Baltrus. Laukė vakaro ir progos, kad galutinai Onos neįerzinus, kad nesukėlus joje nepaprastų minčių. Juk daug geriau vienam kentėti!..

Ir taip tai jis dabar, sunkiai žingsniuodamas, pasiekė tos takelio vietos, kur mažesnysis kalnelis su S. L. kalnu susijungia, kur staigus užsisukimas. Čia, pakely matėsi keletas bakužėlių, sodnas. O kuomet Baltrus priėjo keliuko, vedančio po dešinei tiesiog kalnan, tai sustojo, murmtelėjo kaž ką pats sau panosin ir įsuko takelin, tiesiog kalnan.

(Daugiau bus).

SAPNAI MANO.

Sapnai mano,—
Viltis mano
Busenos dienų,
Skriskit, lėkit
Į pasaulį
Ant lengvų sparnų!

Kai sapnuoju,—
Tai gyvenim'as!
Šviesus vaizdas ateities.
Sapnams dingus—
Visa siaubia
Tamsa gludančios nakties.

Ak, sapnuoti,
Vis sapnuoti
Taip norėtųti ilgiau!
Pagyventi
Viešpatijoj,
Ką sapnuodamas mačiau.

Sapnai mano—
Viltis mano
Busenos dienų
Kur pražuvot,
Kur nuskridot
Ant vėjo sparnų?

Pranas Eimutis.

Pranas Eimutis.

DEMOKRATIŠKAI

FELJETONAS.

Buvo musų čielas burelis. Čia stovėjo savaitraščio redaktorius, čia kemijos studentas; netoliausia jų keletas laikraštininkų, darbuotojų bei šiaip paprastų, be titulo žmonių. Musų vidury radosi ir tik-ką iš Lietuvos sugrįžęs, jau pirmiau čia keletą metų gyvenęs, Lietuvon važiavęs paviešėti jaunuolis, veikėjas. Daugiausia tatai kalbėjo jis. Mes klausinėjome pas jį įvairių dalykų apie musų tėvynę, Lietuvą, o jis į musų paklausas atsakinėjo. Įvairios paklausos buvo, atatinkami į jas paaiškinimai. Tai liudėjom, tai džiaugėmės. Kokia pasaka, tokia išraiška musų veiduose ir jausmuose.

— Bet sakyk, — tarė pagaliau vienas, — sakyk, jei ir amerikietei mergaitei Lietuvos inteligentas pabučiuoja ranką, kaip ji jaučiasi? Ką ji sako? Pagaliau, ar teko tokis prietikis matyti?

— Teko, kur gi neteks.

— Sakyk gi tad, sakyk, kaip ten buvo!? — pratarė kitas, nerimaudamas.

— Ištiesų, juokingai, bet ir pavizdingai visa tai nutiko, — pasakė tik-ką iš Lietuvos sugrįžęs jaunuolis.

Pagaliau jis atsikrankštė, kas buvo jo prigimtu priepročiu, ir atpasakojo visą nuotikį.

Nors Lietuvoje liudna padėtis, — sakė jis, bet gi be pasilinksminimų visgi neapseinama. Tai šiokiu, tai tokiu išrokavimu, neišsikentę, nors ir liudėsio spaudžiami, ima ir surengia kokią nors pramogėlę. Taip ir man vos nuvykus Lietuvon Kaunan, tokia pramoga surengta. (Tik meldžiu nenusistebėti, jog tai man ta pramoga rengta. Ne, tenai nėra tokio papročio, kaip kad pas mus amerikiečius, kilningai priimti atvykusius „iš už balos'' svečius. Šiaip kokiu tai tikslu tas vakarėlis surengta).

Nuėjau ir aš.

Aš tikiu nevienas tamstų nusistebėtumėt pamatę skirtumą Amerikos ir Lietuvos lietuvių pasilinksminimo skirtume. Gal neperdidelis skirtumas butų Lietuvos žegesniojo luomo rengiamoje pramogoj. Bet labai kuo skiriasi taip vadinamuose inteligentų pasilinksminimuose. Rodos užteks to skirtumo apibudinimui gal ir šio vieno pavyzdžio. Pas amerikiečius tokin pasilinksminimen įeina, kartais, ir bi žmogus, nepaisant jo klasės skirtumo, apsišvietimo; užtenka bi jis tik yra mandagus, moka tinkamai tokiame susirinkime pasielgti. Tenai gi, „anoj pusėj balos'', tas niekad nenutinka. Kur pasilinksminimas rengiama „pramestųjų'', ten niekad nerasi „prastųjų''.

Taigi ir šiame, mano apipasakojamame vakarėly buvo išimtinai vienos klasės žmonės, inteligentija: čia priėjo ministerių, atsilankė karininkų, studentų, buvo čia ir šiaip aukštesniųjų bei žemesniųjų valdininkų. Štai vienas eina galvą aukštyn antmetęs, rodos lubose nesamas žvaigždes skaitydamas; kitas vėl kraiposi-staiposi. Dar kiti tai poromis, tai po kelis žingsniuoja po svetainę. O ponių-ponių, panelių dar daugiau, dar kilniau galvas riečiančių čia ganėtinai atsilankė.

Visi elgėsiai man netaip blogai atrodė. Bet vienas — tai niekad nepakenčiau ir nepakesiu. Tai yra rankos ponioms ir panelėms bučiavimas. Pamatysi, tai keletas svečių apsirengusių civiliuose ar kariniuose rubuose jau ir tursuoja priešais moterį ir pagaliau, iš eilės kitas paskui kitą bučiuoja joms minkštutes, baltas rankeles... Gal netikit? Netikėjau ir aš. Bet kaip gyvas esu — pats savo akims mačiau ir, bežiurint prakaitu mane visą apipylė. Pasijutau esąs kokiame tai pasakų pasauly. Išsykio juokiaus, paskui mislinau, o ant galo piktumu negalėj tvertu: taip tai keistai, taip primityviai visa tai išrodo. Net klausiau pats savęs: „Ar gi, ištiesų, aš esu Lietuvoje? Ar gi aš ištiesų tame krašte, kur tiek daug skurdo, kur tiek daug žmonių kenčia ir kenčia tik delei vieno tikros demokratybės principo?''

Atsako tokiam klausimui negalėjau surasti.

Bet atleiskit man. Aš truputėlį nuklydau nuo savo temos. Aš žadėjau jums papasakoti apie amerikietės rankos bučiavimą.

Tan vakarėlin apsilankė ir mums visiems gerai pažįstama amerikietė, Juozė Rakaitė. Ir, turiu prisipažinti, kuomet aš ją pamačiau, daug smagiau pasijaučiau: buvo, mat, su kuom mintimis pasidalinti, pasijuokti, pasikalbėti. O ji buvo tikra demokratė, Amerikos auklėtinė.

Turiu prisipažint, nors tai gana sunku, tokiam vidurinės klesos — kaip ten rokuojama — žmogeliui su inteligentu susipažinti, bet ačiu mano galutinam pasirįžimui tai padariau; jų net keleta gan artimais sau bičiuliais pasidariau. Minimoje iškilmėje ir vienas iš jų — Aleksa Raugas buvo. Tai buvo vidaus reikalų ministerio padėjėjas. Ta savo ranga jis begalo didžiavosi ir augštai save titulavo, kartais „per klaidą'' ar greitakalbistę vietoj savo tikrą titulą pasakyt ištardavo: „vidaus reikalų ministerio padėjėjas''. Ir tokią „klaidą'' labai dažnai jis darydavo. Nenoriu žmonių apkalbėt, bet man rodosi, kad ta „klaida'' pasidarydavo tyčiomis. Ak, ir vėl aš nuklydau! Šiame pasilinksminimo vakarėly buvo ir jis. Budamas podraug su Juoze ir žinodamas jos demokratinius pobudžius ir matydamas augščiau minėtą „padėjėjo padėjėją'' betursuojant prie raudonveidžių Lietuvos panelių net tyrptelėdavo pamįslinęs: kas butų jei mums priseitų susitikt šį vakarą, kuomet šale manęs yra demokratybės krašto auklėtinė Juozė ir kuomet „padėjėjo padėjėjas'' taip saldžiai jaučiasi?

Eik purvinu takeliu ir manyk, „a, kad tik neparpulčiau!'' — visuomet purvinas namo sugrįši. Tokis jau priešginingas likimas.

Šį vakar ir taip pat įvyko.

Aleksa Rangas mane pamatė. Dar ištolo linkčiodamas, prisiartino. Aš persta čiau savo pažįstamą Amerikietę padėjėjo padėjėjui ir kuomet jisai susilenkė ir tiesė savo ilgoką kaklą pasiekt Juozės rankos — aš jau žiurėjau kiton svetainės pusėn, nes mačiau Juozės surauktą veidą ir žinojau, jog visa tai nekaip gali užsibaigti.

Ar pasiekė jis jai ranką pabučiuot — nežinau, ko ne drįsau niekad pas Juozę paklausti, bet tartum sapnuodamas išgirdau jos tiesiog raudonuojančius žodžius!

— Ne, ne, ponia, tai peržema, tai primityviškas elgėsis!... Aš esu demokratė!.. Štai šitaip reikia! — ir taip suspaudė Aleksai „ranką'', kad tas net paraudo.''

— Atsimink gerbiamasai, kad aš esu pilietė šio krašto ir turiu pilną tiesą tokiu pat budu kaip ir vyrai Tamstai ranką paspaust!.. Štai šitaip — dar pridėjo Juozė.

Aš pasijutau blogoj padėty paviršutiniai, nors sieloje buvau pilnai su Juoze. Vienok Aleksa pasijautė neapsakomai įžeistu. Jis pašoko it oželis, traktelėjo kojytėmis į grindis, paglostė savo gelsvą barzdytę, pratarė:

Ir nuėjo, smarkiai žingsniuodamas.

Tai buvo retas įvykis. Juo susidomėjo visi. Jie apspito mudu su Juoze. Klausinėjo kame dalykas. Mudu pasakojova, kad ištiesų bučiavimas moterei rankos yra žeminimas tos ypatos, kuri tą ranką nešioja, kad dvidešimto amžiaus Lietuvoje gyveną žmonės turėtų apie tai užmiršti, kad jų — tų žmonių — pareiga yra vienas kitą pagerbt, kad moteris, ištiesų, yra lygus vyrui Dievo tvarinys ir tokiuose atsitikimuose neturi but jos — moters — garbė žeminama.

Vieni klausantieji musų pasaka piktėjo ir tuojau movė šalin, kiti nors nuo musų nesitolino, bet mums pritarė tik savo hypokritiška šypsa.

Tik kur buvus kur nebuvus iššoka priešais mudu su Juoze viena mergina (kaip vėliau sužinojau ji buvo Lietuvoje gimus ir augus), pagriebė Juozei už rankos ir suspaudusi, pratarė:

— Sveikinu! Tamsta ir už mane pasielgei! Senai jau mano krutinėje ta ugnelė liepsnojo, bet nedrįsau taip kaip Tamsta pasielgt. Daugiau tokių kaip Tamsta, o musų — moterų — pilietystės lygybė bus pilnai apsaugota. Sveikinu!

Nekurie po tam su didžiu pasipiktėjimu apie tai kalbėjo. Padėjėjo padėjėjas, Aleksa Raugas, mane nė susitikt daugiau nenorėjo. O jei kartais, netyčiomis, kur nors ant gatvės ir patiko, tai kaip žaibas, švilpė, šalin galvą sukdamas visai kiton pusėn.

Nuo to atsitikimo amerikiečius, net ir inteligentus-inteligentes Lietuvoje necivilizuotais, nemandagiais ir grubijonais vadinama. Vienok, jei man yra leista, nuo savęs pridėsiu, kad pirma ištiesų Lietuvos inteligentų nemandagaus pasielgimo, žeminančio augštų demokratybės principų seklelė jau pasėta. Garbė už tai priklauso Juozei.

Jisai užbaigė.

Mes visi nusikvatojom ir paskui ilgai kalbėjom, kaip nemaža dar turėsime truso Lietuvoje, kol nors mažumoje įgyvendinsime tikrąjį demokratizmą: praretinsime mintį klesų klausime ir priversime kiekvieną šalies pilietį savo vietoje pasilaikyt.

SLA. Auksinis Konkursas

SLA. IV-to APSKRIČIO, CONNECTICUT VALSTIJOS KUOPŲ DOMEI.

SLA. 4-tas apskritys prie darbo!

Viename pastarųjų „T.'' num. patėmijau, kad Pildomoji Taryba svarsto jau tą klausimą, tai yra žada pailginti Auksinio Konkurso vajų dar ant šešių mėnesių, tai yra ligi sausio 1 d., 1924 metų. Ačiu Pildomąjai Tarybai, kad sumaniai svarsto musų gerb. organizacijos reikalus.

Nors Sus. Liet. A. IV-to apskričio konkurso darbuotojai jau net dusyk padidino skaitlių narių kuopose ir vieną nauja kuopa susiorganizavo Oakville, Conn. Tai matos, kad IV-tas apskritys veikia ir jau turi 15 kuopų, bet dar toli gražu prie tikro veikimo. Dar yra daug medžiagos del suorganizavimo naujų kuopų šiose kolonijose: Meriden, Rockville, Poquonock, Bristol, Glastonbury, Torriegton, Conn.

4-to apskričio valdyba butų labai dėkinga, kad ir virš paminėtų kolonijų veikėjai atsišauktų reikale kuopų suorganizavimo, jeigu patys neįsengia suorganizuoti, tai SLA. 4-to apskričio valdyba ant kiekvieno informacijų pareikalavimo su mielu noru patarnaus be jokio atlyginimo; užtenka tik atvirutę parašyti, o valdyba visados jų suteiks. 4-tas apskritys turi tam tikslui gabų organizatorių M. J. Vokietaitį, 578 Woodward Ave., New Haven, Conn. Musų apskričio pirmininkas ir gi gabus; juomi yra Jonas Gerdauskas, 53 East Main St., New Britain, Conn. Šiedu veikėju ant kiekvieno pareikalavimo naują kuopą suorganizuos arba silpną atgaivins be jokio atlyginimo. Reikia tik paimti svetainę ir pranešti vietą rengimo prakalbų. Už pranešimą to svarbaus dalyko veikėjai bus pakelti į garbės narius IV-tam apskrity.

Taigi gerbiamos kuopos ir pavieniai nariai esate kviečiami prie darbo ir nepalikite nė vienos ypatos ne prirašytos prie SLA., musų garbingos organizacijos.

Kodel reikia prisirašyti prie SLA.? Už tai, kad ši organizacija yra vienintėlė savo didumu lietuvių organizacija. Daug naudingiau priklausyti prie SLA., negu prie bi apsaugos draugijos, kurių agentai net skyles du rise išdaužo be barškindami kas savaitė kolektuodami kvoterius. O antra — dauguma musų žmonių nesupranta gerai tų draugijų įstatų svetimoj kalboj ir dažnai atsitinka, kad mokėjęs per kelioliką metų atsitikus nelaimei, negauna mokėti. Jei ypata užvilkus virš 30 dienų savo duokles, turi buti vėl daktaro ekzaminuota ir priimama kaipo naujas narys. O SLA. tokio ekzaminavimo nereikalauja ir nariams nereikia laukti agento, kad atsilankytų ir durise skyles didintų. Žinai kada vietinės kuopos susirinkimas, atsilankiai, užsimokėjai užvilktas mokestis ir viskas. Įstatus SLA. savo prigimtoj kalboj perskaitei ir žinai ką reikia veikti, kas juose rašoma.

Yra ir daugiau pas mus geresnių dalykų.

Tai kodel neprisirašyti kiekvienam lietuviui ir lietuvaitei prie taip geros organizacijos, kuri sušelpia ligoj ir išmoka sąžiniškai pomirtines kiekvienam įstojančiam. Yra garanuota dalis apsigynimo atėjus juodom dienom.

Broliai ir sesutės prie darbo! O ypatingai organizatoriams, dabar yra geriausia proga gauti narių prirašyti prie kuopų ir naujas kuopas organizuoti. Kaip galėdami veikite del labo SLA. Prieg tam dar gausite gabalą aukso. Visi SLA. nariai prie darbo!

Musų 4-to apskričio pareiga yra patrigubinti savo narių skaičių!

J. F. Makoveckas.

ATSIŠAUKIMAS Į SLA. KUOPAS VAKARINĖS ILLINOIS VALSTIJOS DALIES.

Pasirodžius, kad SLA. Pildomoji Taryba prailgino laiką Auksiniam Konkursui, todel kreipiuosi į jumis gerbiamieji SLA. nariai ir kuopas norėdamas atkreipti jusų domę į šį pranešimą.

Jau prabėgo ištisi septyni mėnesiai nuo konkurso pradžios, o 9-to apskričio ribose gyvuojančių kuopų veikimas buvo labai silpnas, mažai kas buvo veikiama konkurso naudai. O jei ir buvo veikiama, tai bedarbės sulaikė, kurios dabar siaučia anglių kasyklų apygardose. Vienok žiemai artinantės, darbai pagerės, kas palengvins musų dabartinę padėtį.

Gerbiamieji mes turim atsiminti, kokis likimas kartais patinka tuos musų brolius lietuvius, kurie nepriguli pašalpos organizacijoms; kada juos patinka nelaimė, tada juos dažnai apleidžiama ir nešelpiama.

Vien tik SLA. ištiesia savo pagalbos ranką. Todel musų priedermė yra visus tinkamus lietuvius ir lietuvaites sutraukti po sparnu SLA. Mes neturim kreipti domės, kad šioj organizacijoj pasireiškė nuomonių skirtumas kaslink politinių bei ekonominių klausimų. Mes gerai žinom, kad ši organizacija turi savo įstatus neskirstyti narių į sroves, nes šioj organizacijoj prigulinti nariai turi lygias teises, nežiurint kokių pažiurų nebutų, o turėdami tokius įstatymus, mes lengvai galim suvaldyti bi katrą sriovę, kuri kėsintųsi šios organizacijos įstatus sulaužyti, nes ši organizacija yra pašalpos ir apsaugos organizacija. Todel kiekvienas ar viena prigulintis ir prigulinti prie šios organizacijos gerovei turim ir parodyti savo veikimą, turim parodyt, kad mes esam nariai, kaip augščiau minėjau. Ir kadangi SLA. 9-to apskričio ribose veikimas silpnas buvo, todel lai buna nuo šios dienos visas musų tinginiavimas užmirštas. Nuo dabar mes turime pradėti tikrai veikti del organizacijos labo. Visi kandžiojimai vieni kitų ir nesusipratimai turi but palaidota ant visados. Laikas griebtis prie darbo!

Kad musų kuopos neskaitytų narius desetkais, bet šimtais, tai dar šios kuopos nepriguli prie 9-to apskričio.

59 kp., Athenos, Ill.;
82 kp., Pana, Ill.;
119 kp., Tailorville, Ill.;
148 kp., Nokomis, Ill.
184 kp., Maryville, Ill.;
196 kp., Riverton, Ill.;
214 kp., St. Louis, Mo.;
254 kp., Granite City, Ill.;
257 kp., Pioria, Ill.;
263 kp., Virden, Ill.;
291 kp., Ofallon, Ill.

Gerbiamieji virš suminėtų miestelių kuopų nariai bei sekretoriai apkalbėkit šitą klausimą pirmam savo kuopos susirinkime apie prisidėjimą prie SLA. 9-to apskričio. Kadangi apskritys yra nutaręs savo metiniam suvažiavime surengti prakalbų maršrutą ir aplankyti visas kolonijas kur tik butų galima sutverti kuopas, arba gyvuojančias sustiprinti. Tuo reikalu yra šaukiamas suvažiavimas, kuris įvyks rugp. 26 d. Čekų Tautinėj svetainėj, 1100 Exchange Avenue, E. St., Louis, Ill.

Čionai pastaruoju laiku daugelis lietuvių netik kad savo sveikatą praranda, bet ir protą bedirbdami sunkiuose darbuose. Jiems pagalba yra reikalinga. Todel musų pareiga yra prie organizatyvio veikimo pritraukti. Todel dirbkime, broliai, nes darbo daug yra!

J. Andrijauskas,
Apskr. Pirm.,
414 Rebecca Ave.,
Collinsville, Ill.

Konkurso Darbuotoju Pareiškimai

— Šiuomi pranešu, kad pereitą liepos mėnesį prirašiau vieną naują draugą — rašo 12 kp. organizatorius J. Bieliavičius iš Nanticoke, Pa. Ant toliaus prisižadu daugiau prirašyti. Kaip tik atvės kiek, tąsyk galėsiu smarkiau padirbėt, nes pereitas mėnesis buvo labai kraštas. Tikiu daug narių prirašyti.

S. L. A. REIKALAI

IŠ SLA. KUOPŲ DARBUOTĖS.

177 kp., Milwaukee, Wis.

Liepos 22 d. SLA. 177 kuopa turėjo parengusi pikniką. Piknikas pavyko labai gerai. Žmonių buvo daug ir pelno liks netoli šimtinės.

Čia turiu tarti padėkos žodį draugams Raciniečiams už tokį iškilmingą atsilankymą į musų pikniką. Daugiausia, tur but, pasidarbavo p. M. Kasparaitis, nes jis suorganizavo kliubą, pasiėmė didelį troką ir atvažiavo. Trokas buvo papuoštas tautiškai trispalve vėliava ir žmonių buvo pilnas. Trokas va žiavo pirmiausia, o paskui jį 8 automobiliai, taip, kad didžiumą publikos sudarė Raciniečiai. Taipgi buvo iš Kenosha, Wis. ir iš So. Milwaukee nemažai.

Žodžiu sakant, visiems atsilankiusiems svečiams tariu širdingai ačiu.

Kaslink vietinių kuopos narių. Kada reikia parengti ką nors, tai visi balsuoja, kad reikia, bet kada išrenka komisiją ir ta komisija suranda vietą ir ant kuopos susirinkimo praneša, kiek darbininkų reikalinga išvažiavimo surengimui, tai nekurie iš narių apsiėmę darbą ne tik kad nedirba, bet net nė į parengimą neatsilanko. Ką tokiame atsitikime reikia daryti? Jeigu komisija nebutų gavusi Raciniečių ir So. Milwaukiečių pagalbos, tai apie pelną nebutų nė kalbos, bet gal ir nuo stolių butume turėję. Jeigu visi kuopos nariai butumėm dirbę, tai butų daug daugiau laimėta, nes daug ko paliko neišparduota, o tokiai daugumai publikos butumėm netik kad pardavę, bet but ir pritrukę. Ateity tas neturėtų buti! Jeigu mes visi ateity dirbsime, tai visi ir darbo vaisiais džiaugsimės.

Liepos 29 d. Vaikų Draugijėlės A. Ž. Komisijos buvo susirinkimas. Komisija raportavo, kad svetainę gavo S. S. Turner Holl, 473 National Ave. Mokyklėlė prasidės Subatoj, 4 d. rugpiučio, 2:30 val. po pietų, viršminėtoj svetainėj. Bus mokinama lietuvių kalba ir rašyba. Todel visi lietuviai esat kviečiami leisti savo vaikučius į mokyklėlę. Mokinama bus kas Subuta.

Ex-Korespondentas.

100 kp., Racine, Wis.

SLA. 100 kuopa laikė susirinkimą rugpiučio 5 d., Sandaros Kliube. Tame mitinge prisirašė du nauji nariai prie S. L. A. ir 100 kp.: Juozas Samalionis ir Jurgis Klikunas. Mųs 100 kuopa nors nesmarkiai, vienok auga nariais didyn; nėra mitingo, jei mes nesulauktumėm nuo trijų iki 5-kių naujų narių. Kadangi šįmet SLA. 100 kuopos nariai dirbdami su atsidavimu labui 10-to apskričio, tai vėl svečiavimasis pas kaiminus buvome tokiais užsiėmimais kaip ir pamiršę savos kuopos reikalus. Bet šiame mitinge vienbalsiai nutarta ruošti draugiškas išvažiavimas rugpiučio 19 d., 10 val. ryte, Finck Farmoje, kuri randasi 5-kios mylios nuo Racino miesto į pietų pusę ant kelio Asilum Avenue. Šiuomi kviečiame širdingai kaiministėj esančias SLA. kuopas mus paremti, butent: Milwaukės 177 kp., So. Milwaukės 133 kp. ir Kenosha 212 kuopą.

Broliai, nepamirškite mus Racinietės sesutės, 100 kuopos! Atvykę į mųs išvažiavimą, pamatysit Racino SLA. narių širdingumą. Atvikusius svečius ne tik vaišinsime saldžiais gėrymais ir šalta koše, bet dar prie

to bus muzikantai: šoksime, dainuosime ir žaisime žalioje giraitėje įvairius žaidimus. Valgius atsiveškite iš namų didelėmis beskėmis, pietus suvalgę ištustės beskės. Rinksime baravykus, nes čionai jų yra apsčiai ir parsivežę pilnas beskes baravykų, vėl bus iš ko šeimininkei gaminti puikią vakarienę. Iš visų pusių žiurint netik atsilankę džiaugsis luoslaikį praleidę, bet iš to dar turės progą pagribauti.

Vieta, kurioje įvyks šis draugiškas išvažiavimas galima lengvai surasti, nes reikia važiuoti iš Racino tiesiai Asilum Ave. keliu iki 5-kių mylių, o ten randasi prie pat kelio didelis miškas į pietus važiuojant; miškas stovi kairėj pusėj, o dešinėj Finck Farmerio nauja „barnė" prie vartų, kur bus parašas iškabintas ir dvi vėliavukės.

M. Kasparaitis,
1420 Home St.,
Racine, Wis.

AUKOS P. KLEPECKUI.

Christopher, Ill.,
rugp. 6 d., 1923.

Gerb. „Tėvynės" Redakcija:—

Malonėkite patalpinti aukautojų vardus į „Tėvynę" del nelaimingo ligonies, p. Klepecko, Buffalo, N. Y.

Musų 304 kuopa iš kuopos iždo aukavo **$5.00**; nariai sudėjo $8.80; viso labo **$13.80.**

Carllinsville, Ill. 294 kuopos nariai aukavo: J. Ekis, V. Jakšlis, J. Žilius, A. Bružas, J. Lalvaitis, F. **Trakinaitis** — po $1.00; viso labo $7.25.

Minden, W. Va. 146 kuopos nariai aukavo: Faudejaitis, J. Jankauskas, M. Pranauskas, V. Orenderis — po dolerį; po 50 centų aukavo: V. Klimas, K. Gricius, P. Martinaitis, A. Grigaravičius, N. Talstoj, A. Žemaitis, V. **Vilčinskas, J. Kasakauskas, A. Apunskis,** J. Preikša, A. Pranckaitis, **Šiaudvitis,** J. Naujokas, D. Pisala; Feleorentina Belskaitė 15; iš kuopos iždo aukavo 10.00; viso labo $32.65.

Pana, Ill. 82 kuopa aukavo $3.00.

Paylle City, Pa. 120 kuopa aukavo iš **iždo $5.00**; nariai aukavo: J. Kiškėnas, S. Kasparaitis, J. Matulaitis — po 50c.; D. Kiaunė, T. Dabulskis, J. Vasiliauskas — po 25c.; A. J. Avler, P. Kalėda, M. Naujokas, J. Genlauskas, A. Beinoris, V. Statkus, F. Valas, J. Bulota — dolerį; M. Žukauskas, M. Galinaitis — po 75c.; K. Belskis, A. Jarušauskas, V. Ramanauskas, J. Mažeika, T. Levonienė, A. Vaigauskas, A. Baltmiškis, F. Valaitis — po 50c.; M. Kinderis ir P. Jerčeskas — po 35c.; K. Gricius 30c.; A. Jeroza 15c. Viso labo suaukanta **$10.15.**

New York City 126 kuopa aukavo **$5.00.**

Tellorsprig, Ill. 78 kp. nariai aukavo $2.00.

Viso labo suaukauta **$73.85.**

Visiems aukautojams ir rinkėjams aukų tariame širdingą ačiu už gausią pašalpą musų ligoniui. Mes ir toliaus dar kreipiamės į visas kuopas, kurios dar neaukavo, kad malonėtų parinkti aukų del musų ligonio, nes mes norime ligonį siųti į kitą vietą. Daktarai pripažino, kad išvažiavus į Colorado Valstiją butų geriaus; galima butų pailginti gyvenimo dienas. O žinote, kad reikia daug pinigų. Todel malonėkite, draugai ir draugės, paaukauti nors keletą centų ir siųskite finansų raštininkui, Juozas Bagdanskas, o čekius rašykite ant iždininko vardo, Juozas Girdzius, Box97, Christopher, Ill.

SLA. 1-mo APSKRIČIO KP. ŽINIAI.

Kaip jau buvo pranešta gerb. sekr. S. Bulotos, kad SLA. 1-mo apskričio suvažiavimas **įvyks rugpiučio 26 d., 1923, p.** M. Ambrazevičiaus salėje ant kampo 6 ir Maple St., Mt. Carmel, Pa. ir kad šis suvažiavimas bus metinis, taigi visos šioje apylinkėje ekzistuojančios kuopos teiksitės prisiųsti atstovus.

Kadangi Mt. Carmel, Pa. ir Kulpmont, Pa. kuopos yra bendrai sudariusios planą, surengti gražų programą svečių delegatų priėmimui, tačiau geistina yra, kad visi gerbiami atstovai laiku pributų, nes koncertinė programo dalis atsibus da pirm sesijų, 10 val. išryto.

Gerbiamos kuopos, siųsdamos savo atstovus suvažiaviman, malonėsite juos gerai instruktuoti arba įteikite jiems raštu praktiškai naudingų sumanymų.

J. D. Taunis,
SLA. 1-mo apskr. pirm.

IŠ SLA. 7-to APSKRIČIO IŠVAŽIAVIMO.

Rugpiučio 1 d. įvyko visų laukiamas SLA. 7-to apskričio metinis išvažiavimas, kuris buvo pavadintas „Lietuvių Tautine Diena". Ištikrųjų tenka sutikti su tuo pavadinimu, kad 7-to apskričio išvažiavimus šios apylinkės lietuviai laiko lietuvių tautine švente. Štai kad ir šis išvažiavimas buvo ant tiek skaitlingas ir taip didelio įspudžio padarė, kad sunku tas vis kas ir aprašyti. Nors diena išryto buvo apsiniaukusi ir išrodė, kad neužilgo pradės lyti, taipgi buvo paprasta dirbama diena, tačiau šios apylinkės lietuviai į nieką neatsižvelgdami ir net iš darbo išlikdami burių buriais plaukė į išvažiavimą, kol pagaliau pripildė kelių tukstančių minia gražų ir didelį Rocky Glen parką.

Šiame išvažiavime matėsi visų aplinkinių miestų-miestelių žymesnieji visuomenės darbuotojai — net ir ne SLA. nariai, kas parodo, kokią didelę įtaką šioj apylinkėj turi SLA. 7-tas apskritys. Išauklėjime šitokios apskričio įtakos didžiausis nuopelnas, žinoma, priklauso šio apskričio darbuotojams. Kuomet organizacijos darbuotė yra veda ma rimta ir atatinkama vaga, tuomet net ir pašaliniai žmonės, kurie nepriguli prie organizacijos, gerbia tokią organizaciją ir jos darbuotę prie kiekvienos progos paremia. Ir 7-to apskričio darbuotė, kaip organizacijos reikalais, taip ir visuomeniniais klausimais, jau nuo seno yra vedama rimta ir atatinkama vaga.

Po pietų išsiblaivius daugiau ir nušvitus parkui saulės spinduliais ir visų susirinkusių upas nušvito ir apsireiškė gyvesnis judėjimas. Apie 4 val. po pietų SLA. Vice-Prezidentas ir 7-to apskričio pirmininkas Viktoras Kamarauskas, kuris buvo ir išvažiavimo rengimo pirmininku, pradėjo išvažiavimo programą. Pirmiausiai gerb. Kamarauskas paaiškino SLA. 7-to apskričio išvažiavimų tikslą, pabrieždamas, kad šio išvažiavimo tikslas apart tikko pasižymi dar tuomi, kad jo pelnas yra skiriamas SLA. našlių ir našlaičių sušelpimui. Po to perstatė kalbėti D. Klingą iš Scranton, Pa. Gerb. Klinga kalbėjo trumpai, bet aiškiai ir visiems suprantamai pabriežė SLA. organizacijos svarbumą Amerikos lietuvių gyvenime.

Antras kalbėjo gerb. A. B. Stankevičius, SLA. 4-to apskričio vice-pirmininkas ir „Vienybės" bendrovės keliaujantis įgaliotinis. Jisai irgi aiškiais pirodymais pabriežė, kokią svarbią rolę Amerikos lietuvių darbininkų gyvenime vaidina SLA. ir kvietė kiekvieną lietuvį darbininką prisirašyti prie SLA. be jokio atidėliojimo.

Ant galo kalbėjo „Tėvynės" redaktorius gerb. S. E. Vitaitis plačiai paliesdamas SLA. reikalus ir tą begalinę reikšmę šios organizacijos darbo žmonių gyvenime. Taipgi prisiminė ir apie angliakasių reikalus, ypač apie besiartinančią sutarties pabaigą, kuomet gali kilti streikas. Abelna p. Vitaičio prakalbos išvada yra: darbo žmonėms reikalinga šviestis, organizuotis ir apsidrausti nuo nelaimių ir geriausiai apsidrausti SLA., todel kvietė kiekvieną lietuvį ir lietuvaitę neatidėliojant prisirašyti prie SLA.

Abelnai imant prakalbos padarė gero įspudžio į žmones, kurie norėjo prakalbų pasiklausyti ir kurie jų klausėsi. Žinoma, radosi keletas ir tokių gaivalų, kurie perdaug „užsilinksminę" pradėjo kliudyti kalbėtojams, vienok pirm. V. Kamarauskas, nedarydamas su jais jokių ceremonijų, greitai juos apmalšino.

Išvažiavimas buvo linksmas, malonus ir naudingas SLA. Kiek pelno jisai davė SLA. našlių ir našlaičių sušelpimui, man neteko sužinoti, tačiau galimas daiktas, kad keliosdešimts dolerių liks tam prakilniam tikslui.

Pradedant temti visi linksmi ir užganėdinti skirstėsi į namus, džiaugdamiesi, kad turėjo progos puikiai ir linksmai praleisti kelias valandas laiko musų organizacijos puikiame išvažiavime.

Svečias.

ATSAKYMAS p. J. V. MIKELAIČIUI.

„Tėvynės" num. 25 š. m. atsakymas Mizarų Antanui, visai nepatropijo ką užkabinti. Apgailestauja to žmogaus, kuris verkšlena apie SLA. puldymą, bet visai per klaidingas duris eidamas.

Atsakydamas Mikelaičui noriu SLA. nariams ir visiems „Tėvynės" skaitytojams nušviesti tikrą dalykų padėtį, kur Mikelaitis mane vadina SLA. grovėju.

Keletas metų atgal, man prisirašius prie SLA. ir vėliaus apsigyvenus Worcester, Mass, kur buvau gana mažai, apsipažinęs apie draugijų stovį, apsiėmiau buti kuopos sekretorium. Kadangi pinigai, išpapročio, priimami vien be susirinkimų, tai tokis mėnesinių duoklių ėmimas gana daug padarė klaidų. Prie to mano šeimynoj įvyko keleta nelaimių: bedarbė, ligos ir tt. Tat nežinau kur man buvo likti. SLA. kuopoj pasirodė mano padarytos klaidos. Aš kaipo žmogus turiu atsiteisti, pinigų nebuvo tuo kartų, tada kreipiaus į SLA. kp. susirinkimą, paaiškindamas dalykus ir prašydamas, kad man palengvintų toje nelaimėje. SLA. kp. man dalį dovanojo, o kitus sutikau atlyginti, kada mano gyvenimo aplinkybės pasigerins. Dalį tų pinigų jau išmokėjau, kitus stengiuos atsiteisti taip greit, kaip bus galima. Man gana buvo sunku mylimą savo organizaciją apleisti del gyvenimo aplinkybių, del kurios aš stengiaus kiek nors darbu prisidėti.

Mikelaitis čion man primeta, kaipo atšaldintoją narių nuo SLA. darbuotės. Kur tokio žmogaus supratimas. O Mikelaitis žino, kad gyvenimo aplinkybėms gerinantės aš sugrįžau į SLA. ir bunu jo nariu tokiu, kokiu mano sąžinė verčia buti.

Turiu stebėtis iš tokių žmonių, jei ne taip manai, kaip nekurie, tai jau negeras, ar tu dirbi gerą darbą, ar ne. Taigi, aš noriu paklausti, ką J. Mikelaitis yra nuveikęs del SLA? Norėčiau, kad p. Mikelaitis, jei jis turi pakankamai pilietiškos drasos, kad tą ant manęs apšmeižimą atšauktų.

Ant pabaigos reikia pridurti, kad nekurie Worcesterio „smarkuoliai" jau pradeda perdaug smarkauti. Jiems nerupi visuomenės reikalai. Jiems apeina vien tik politika. Jeigu žmogus tik ne jų pažiurų, tai jie kad primanytų, tai vandens šaukte prigirdytų. Ir J. V. Mikelaitis, kitų išstumtas prišakį, drumsčia musų ramų gyvenimą.

Lauksiu p. Mikelaičio pataisant jo padarytos klaidos.

Edvardas Bukaveckas.

PROTOKOLAS

SLA. 3-čio apskričio, Wisconsin Valstijos suvažiavimo, įvykusio 17 d. birželio, 1923 m., Balto Erelio svetainėje, South Milwaukee, Wis.

1. Suvažiavimą atidarė apskričio pirmininkas, p. Marcinkevičius, 10-tą val. ryte, paskirdamas mandatų patikrinimui Antaną Pakšį ir J. Kasputį.

2. Sutvarkius mandatus komisija iššaukė atstovus, kuriuos atsiuntė šios SLA. kuopos:

212 kp., Kenosha, Wis. 5;
100 kp., Racine, Wis. 3;
177 kp., Milwaukee, Wis. 3;
133 kuopa, So. Milwaukee, Wis. 2.

3. Dienokvarkė priimta vienbalsiai.

4. Tarimas, ar duoti atsilankiusiems svečiams pilną balsą; nutarta duoti.

5. Rinkimas laikinos valdybos. Išrinkta: H. Mockus — pirmininkas, J. Gebartas — pagelbininkas. Raštininkas pasilieka tas pats, J. Skelenskas.

6. Skaitytas protokolas pereito suvažiavimo. Protokolas priimta su pataisymu: J. Strička turėjo but paminėtas kaipo darbuotojas piknike.

7. Raportas pikniko rengimo komisijos. M. Kasparaitis praneša, kad pelno liko $93.00 ir sugrąžinta už daržą $10.00, tai pasidaro $103.00. Raportas priimtas.

8. Raportas agitacijos komisijos, kuri praneša, kad nieko nebuvo nuveikta. Raportas priimta.

9. Raportas popieriaus laiškams rašymui komisijos, kuri praneša, kad popieros nupirkta už $8.00. Raportas priimtas ir bila užmokėta.

10. Raporotas kasieriaus. Praneša, kad išlaidų buvo $18.00, o įplaukų $6.00.

11. Raportas apskričio valdybos pirmininko. Jis pareiškia, kad 10-tas apskritys gyvuoja labai puikiai; priklauso 4-rios kuopos: Kenosha, Wis. 212, Racine, Wis. 100 kp., South Milwaukee, Wis. 177 kp. ir Milwaukee, Wis. Raportas priimtas.

12. Organizatoriaus raportas. Organizatorius raportuoja, kad kuopos auga kaskart didyn kaip narių skaičium, taip ir turtu. Raportas priimtas.

13. Raportai kuopų. 177 kp., Milwaukee, Wis. praneša, kad ji gerai stovi turtu ir narių skaičiumi, kuri turi 42 nariu. 133 kuopa praneša, kad ji stovi geram padėjime. Turi 16 narių ir $52.00 pinigais. 100 kp., Racine, Wis., turi 45 narius ir apie $37.00. 212 kp., Kenosha, Wis., kaip veikimu, taip ir turtu stovi gerai; turi 125 narius ir $25.00. Visų kuopų raportai priimta.

14. Nepabaigti reikalai. Nutarta, kad butų surasta pralegentai ir siųsta į kuopas, kurios nepriklauso prie SLA. 10-to aps., kad pritraukus jas prie apskričio ir kurios priklauso, tai jas dar geriau sustiprinti. Raportas priimtas.

15. Nutarta pralegentui apmokėti iš kuopos iždo ant vietos.

16. Nutarta su visais reikalais kreiptis į agitacijos komisiją.

17. Nutarta, kad butų narių mokestis į apskritį užmokėta už 3 mėnesius, o kurios kuopos užmokėję daugiau kaip už 3 mėnesius, tai turi buti sugrąžintos.

18. Kila klausimas apie iždininko rezignavimą; nutarta iždininkas pastatyti po kaucija.

19. Nutarta paruošti 10-to apskričio įstatus arba konstituciją. Tam darbui išrinkta komisija: J. Marcinkevičius, M. Kasparaitis ir A. A. Pakšis.

20. Nutarta išrinkti finansų raštininką; juomi išrinktas M. Kasparaitis.

21. Nutarta nupirkti finansų knygą; darbas pavestas M. Kasparaičiui.

22. Nutarta, kad butų surengtas piknikas. Komisija išrinkta iš sekamų draugų: Povilaitis, Benzanskis, Kasparaitis ir Jurkus. Komisijai suteikta pikniko surengimui visa galė.

23. Nutarta kitą suvažiavimą laikyti Kenosha, Wis., rugsėjo 16 d., 1923 m., 10 val. išryto.

J. Mazcinkevičius — pirm.,
J. Šelanskis — rašt.,
R. 1, 420 Menomene ave.,
So. Milwaukee, Wis.

Prekyba per Klaipėdą.

Prekyba per Klaipėdos uostą pradeda vystytis. Ne tik importas, bet ir eksportas pradeda traukti Klaipėdos link. Lietuvių firma „Maistas" pasiuntė du transportu po 5 vagonus kiaušinių į Londono rinką. Ne lietuviškos firmos tuo tarpu per Klaipėdos uostą mažai ką gabena.

Konfiskuoja laikraščius.

Biržely Vilniuje konfiskuota gudų laikraščio „Naš Sciag" 7 num. ir žydų laikraščio „Unzer Frajnd". Pastarasis konfiskuotas už tai, kad persispaudino iš gudų laikraščio „Naš Sciag" 7 num. straipsnelį.

Kuopu Susirinkimai

East Vandergrift, Pa. SLA. 165 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks 12 d. rugpiučio, Šv. Kazimiero Dr-jos svetainėj, 1 val. po pietų. Kviečiami visi nariai atsilankyti ir naujų narių atsivesti.

J. Stankus — sekr.

Hartford, Conn. SLA. 124 kuopos susirinkimas įvyks 12 d. rugpiučio, 2 val. po pietų. Kviečiami visi nariai atsilankyti ir užsimokėti užvilktas mokestis. Atsiveskite ir naujų narių prirašyti prie SLA. 124 kuopos. Susirinkimai šios kuopos laikomi Y. M. C. A. kambaryje 208, ant antrų lubų.

T. Valkevičius — sekr.

SLA. 303 kuopos praeitame susirinkime, 2 d. liepos, likos nutarta laikyti kas mėnesis reguliariškus susirinkimus po 15 dienai nedėdienį. Sekantis susirinkimas įvyks 19 d. rugpiučio, 2 val. po pietų, Abračinsko svetainėj, W. Coal St. Visus narius kviečiu atsilankyti ir užsimokėti mokestis, kad nereikėtų kolektuoti. Atsiveskite ir naujų narių prirašyti prie S. L. A. 303 kuopos.

A. Stefankiavičius — sekr.

Nanticoke, Pa. SLA. 12 kp. mėnesinis susirinkimas įvyks 26 dieną rugp., 1 val. po pietų, Julio Daniliavičiaus svetainėj, kampas Ridge ir Maple gatvių. Visi nariai ir narės kviečiami į šį susirinkimą pributi, nes turime daug svarbių reikalų apsvarstymui. Atsiveskite ir naujų narių prirašyti prie SLA. 12 kuopos.

K. Kvedaravičius — sekr.

Zeigler, Ill. SLA. 308 kp. susirinkimas įvyks 2 d. rugpiučio, 8 val. ryte, K. Paleikio svetainėj. Todel visi nariai ir narės neužmirškite, kad šis susirinkimas yra perkeistas iš priežasties SLA. 308 kuopos pikniko tą pačią dieną, kuris prasidės 12 valandą dieną. Del tos tai priežasties ir nutarėm šį susirinkimą laikyti 8 val. ryte. Visi nariai ir narės kviečiami skaitlingai susirinkti ir užsimokėti mokestis ir kitus svarbius reikalus apsvarstyti, o paskui visi kas tik gyvas į pikniką. Atsiveskite ir naujų narių prirašyti prie kuopos.

Liud. Lastauskas.

REIKALINGAS DALININKAS SPAUDOS BIZNIN.

Gera proga spaustuvninkui išbandyti savo jėgas del saves pristojant jau prie susikurusios ir pasitikėjimą įsigyjusios spaustuvės. Visi musų įrankiai praktiški ir beveik nauji — tik 3 metai naudojami. Spaudos darbai kaip lietuvių taip ir anglų gaunami iš visos apielinkės be agentų. Ateityje manoma išbandyti ir „soliciting business" ant nekurių dalykų-formų perdėm visą Bostoną po visas biznio ir visuomeniškas įstaigas. Kaip anglų taip ir lietuvių „job'ams" atlikimui musų kompentiškumas jau išbandytas ir užsitikrintas. Mano noru yra augti — tad gi ieškau kaip finansinių taip ir darbo spėkų kartu su mano pastangomis sujungti. Žinoma nėra tai „get rich quick" propozicija, bet kas pasirengęs iš spaudos gyvenimą daryti, meldžiu atsišaukti. Platesnės informacijos bus duotos laišku.

JONAS KERDIEJUS,
c/o Kerdiejus Press,
598 Broadway, Boston 27, Mass.

NGL
NORTH GERMAN LLOYD
LAIVAKORTĖS
Jusų giminėms Lietuvoje per
BREMENA
ant Vokietijos didžiausio naujo laivo
COLUMBUS
arba ant populiariškų pirmos kliasos laivų su kajutoms.
Lietuvos valdžios autorizuota linija del Emigracijos.
Kreipkitės prie bile agento del informacijų arba
NORTH GERMAN LLOYD,
14-16 Pearl St., New York.

Severos Gyduoles užlaiko šeimynos sveikatą.

Kaipo balai atatinkamas ir kartus tonikas — imk

Severa's
Balzol
(pirmiaus Gyvasties Balzamas).

Rekomenduojamas

virškinimui, iprastai užkietėjimui ir nupuolusiai kuno padėčiai.

Kaina 50 ir 85 centai.

Klauskite pas aptiekoriaus.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

UNITED AMERICAN LINES
JOINT SERVICE WITH
HAMBURG AMERICAN LINE
Trumpiausias susisiekimas su visoms dalims
LIETUVOS.
Savaitiniai išplaukimai nuo Pier 86, North River, 46-th St., New York, ant laivų „Resolute", „Reliance", „Albert Ballin", „Deutschland" su I, II ir III kliasa ir gerai žinomi laivai „Mount Clay", „Mount Carroll", „Mount Clinton", „Hansa", „Thuringia" ir „Westphalia" su kajutoms ir III kliasa. Geras, mandagus patarnavimas, skanus maistas, smagus įtaisymai.
United American Lines,
39 Broadway, New York,
arba bile autorizuoto agento.

SLA. PILDOMOSIOS TARYBOS IR KOMISIJU ADRESAI

PILDOMOJI TARYBA:

Prezidentas — St. Gegužis,
Mahanoy City, Pa.
Vice-Prez. — V. Kamarauskas,
177 Slocum St.,
Edwardsville, Pa.
Sekretorė — P. Jurgeliutė,
307 W. 30-th St.,
New York City.
Iždininkas — T. Paukštis,
13 Mill St., Pittston, Pa.
Iždo Glob. — J. M. Danielius,
168 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Iždo Glob. — K. Varašius,
c/o All Nations Deposit Bank,
Pittsburgh, Pa.
Dr.-Kvot. — Dr. F. Matulaitis,
8709 Jos. Campan Ave.,
Detroit, Mich.

KONTROLĖS KOMISIJA:

B. Saloveičikas,
17 Dwight St.,
New Britain, Conn.
J. Stankevičius,
118 Grove St.,
Wilkes Barre, Pa.
A. M. Augunas,
193 Grand St., Brooklyn, N. Y.

APŠVIETOS KOMISIJA:

V. K. Račkauskas,
7907 Superior Ave.,
Cleveland, Ohio.
T. Dundulis,
2341 Charleston St.,
Chicago, Ill.
Pr. Bajoras,
130 Lenox Rd.,
Brooklyn, N. Y.

ĮSTATŲ KOMISIJA:

K. Gugis,
3323 So. Halsted St.,
Chicago, Ill.
K. Jurgelionis,
1739 So. Halsted St.,
Chicago, Ill.
Z. Puišiutė,
253 Broadway,
So. Boston, Mass.

FINANSŲ KOMISIJA:

A. F. Bredickas,
Shenandoah Trust Co.,
Shenandoah, Pa.
M. W. Bush,
294 — 8-th Ave.,
New York, N. Y.
A. Ivaškevičius,
1622 Columbia Rd.,
So. Boston, Mass.

SVEIKATOS KOMISIJA:

Dr. I. Bronušas,
615 Columbia Ave.,
Baltimore, Md.
Dr. J. Jonikaitis,
3732 Michigan Ave.,
Detroit, Mich.
Dr. E. G. Klimas,
2538 E. Allegheny Ave.,
Philadelphia, Pa.

PRIEGLAUDOS NAMO KOMISIJA:

J. Bulota,
1816 So. 13-th St.,
Springfield, Ill.
J. K. Mažiukna,
1434 Sheffield St.,
N. S. Pittsburgh, Pa.
L. Savickas,
430 Leggett St.,
Scranton, Pa.

LABDARYBĖS KOMISIJA:

P. Jurgeliutė,
307 W. 30-th St.,
New York, N. Y.
P. Petraitienė,
143 State Road,
Dowagiac, Mich.
E. Mačinskienė,
3418 Lowe Ave.,
Chicago, Ill.

SUSIVIENIJIMO STOVIO, SKUNDŲ IR APELIACIJŲ KOMISIJA:

J. Katkauskas,
7711 Lockyear Ave.,
Cleveland, Ohio.
A. Apanaitis,
207 Moore St., Westville, Ill.
K. Skužinskas,
216 So. 17-th St., Herrin, Ill.

Senovės Getai

Lietuvių tautos kėlėjai, nuo „Aušros" laikų, bando surasti senovėje šaknis lietuvių tautos, bet jiems tas ikšiol dar nevyksta. Bando ma lietuvius surasti senovės Trakuose, Lyduose, Gotuose, Geruliuose ir kitose senovės tautose, kurių vardai, rods, lietuviškiau skamba. Nekurie atsidure net pas Getus, kurie anglų kalboje vadinami Hititais, arba Khetais-Khitais. Ta senovės tauta, koki ji nebutų buvusi, yra keista. Ji turėjo to kią pat galingą imperiją kai Egyptėnai, ar Babiliečiai, bet istorija nieko apie juos nežinojo per du tukstančiu metų. Iki 1878 metų tik tiek buvo žinoma, apie Getus, kad juos mini Šventartis, ir priskaitytus prie „Kanaano žemės" tautelių. Bet prof. Sayce 1880 metais išleido knygą „The Monuments of the Hittites" ir nuo to laiko prasidėjo karštas tyrimas, kuris davė šiokių tokių rezultatų. Bet kas jis tikrai buvo, koki jų kalba — dar ir šiandie nėra žinoma.

Tik tiek aišku, kad jie buvo labai karingi, kad net Egyptėnus nugalėdavo ir garsieji faraonai turėdavo taikas sutartis su Getais daryti. Galima spėti, kad jų nebuvo labai perdaug, bet jie užkariavo visą Mažąją Aziją, Syriją, Palestiną ir nuėjo iki Agajų Juros, neto li Graikijos. Šiaurėje jie siekė Juodųjų Jurų, o pietuose Palestiną. Šiaurėje garsiuoju miestu buvo Karkiemis, labai turtingas, nes stovėjo ant gero pirkliams kelio. Pietuose gi atsižymė jo miestas Kadeš, ant upės Orantos. Iš šitų pietinių Getų žydų prosenuolis Abra omas nupirko „Makpelo uolą", o Ezavas gavo sau dvi žmonas, Juditę ir Adą. Ka raliaus Dovydo du įžymųs karvedžiai buvo Uria ir Ahi melekas — abu Getai. Viena iš jo žmonų buvo Getė Batšeba, Solomono motina, todel ir Jezus Kristus turėjo Getų kraujo savo gyslose. Prie tokios tautos, supranta ma, butų lietuviams garbinga prisikergti, jei tik galima butų. Bet tyrinėjimai vargiai tą pavelys daryti.

Ikšiol liudymai apie Getus susidaro iš dvejų rušių: Egyptėnų rekordai, rekordai Babiliuje ir Asirijoje, ir pačių Getų palikti rekordai bei paminklai, kurie dar nevisi tinkamai ištyrinėti.

Egyptėnų rekordai rodo Getus esant brolingais Babiliuje gyvenantiems Akadiečiams, kurie regis, priklausė Mongolų rasei. Jie turi įskipas akis, geltoną odą ir nedailius veidus. Istorikas Marriete sako, kad garsieji Hyksai, kurie buvo užvaldę tulam laikui Egyptą, buvę Getai. Juos išvijo faraonas Thotmesas Pirmasis ir nuvijo į pat Syriją ir net pasiekė upės Efrato pakrantes. Egypto rekordai rodo, kaip faraonas ir Getų karalius Saplel (Sapaliulis), gyvenęs Palestinoje ant upės Orantės, padarė su tartį toli pirm tai negu žydai atvyko į Palestiną. Thot mesas Trečiasis gaudavęs iš Getų karaliaus duoklių, susidedančių iš „aukso, juodų vergų, vyrų ir merginų tarnaičių, bei jaučių." Ant savo miesto Thebes sienų tas faraonas skelbia turėjęs trylika pergalių ant Getų, net ties miestu Karkiemiu buvo nusigrudęs.

Tą Karkiemį (Kar-Kemoš) tik nesenai rado, dulkėmis ir smėliu apneštą. Pasirodo, jis buvęs stiprai aptvertas ir pašvęstas dievui Kemošiui, o vėliau deivei Aštartei (Aštarot), mėnulio deivei. Graikai vėliau praminė tą miestą Šventu Miestu (Hierapoliu), o šiandien tas vardas nusidėvėjo į „Jerablus". Mokslininkai atspėjo tą viską ir pakasinėję, ištiesų, rado seną Karkiemį. Kadešo vardas irgi reiškia „šventą miestą". Čia dabar prieiname kiek prie nesenai pagarsėjusio Faraono Tuto. Mat, nors pirmieji faraonai ir nugalėjo Getus bei ant sienų rašė sau pasigyrimus, bet nenuskaičiavo Getų spėkos. Pasirodo, kad tie galėjo sutraukti prie savęs ginkluotų vyrų iš tolimiausių Azijos kraštų. Todel Ramezas Antrasis, nors ir sumušė Getus ant Orantės upės 1383 metais pirm Kristaus, bet budamas gudriu politiku, nutarė daugiau jų neliesti. Tat jis užvėrė taikos sutartį, kuri yra Egypto rekorduose užsilikusi, ir kurią Dr. Brugsch yra mums išvertęs. Kad dar geriau draugavimą sustiprinus, garbingas faraonas vedė Getų karaliaus dukterį. Vestuvėse dalyvavo visa Getų smetona ir pats karalius. Jo vardas nežinomas. Egyptėnai vadina jį „Kneta-Sir" (Getų caru).

Jo duktė gi padarė Egypte religinę revoliuciją. Ji savo sunų, Amenopį Ketvirtąjį, žinomą ir kaipo Khun-Ateną (Saulės skritulio šviesybės), pramokino Getų tikėjimo, ir tas, tapęs faraonu, pabandė apgryninti suprietarėjusią Egyptėnų religiją. Bet jam nepavyko, ir jo įpėdinis, Tut-ank-Amenas, kurio rasti kapai suįdomino visą pasaulį, suardė ką Atenas buvo padaręs. Taigi, matote, kokią svarbą Getai turėjo senovės istorijoje, bet apie juos per du tukstančiu metų niekas nieko nežinojo, kuomet Egyptėnai buvo visados garsųs.

Mirus Ramezui Antrajam, įvyko Žydų iš Egypto „nevalios paliuosavimas". Žydai vedami Jošvos, atėję į Kanaaną, rado tenykščius gyventojus nuvargintus karionių, kurias ant jų žemės vedė Getai ir Egyptenai. Todel žydeliams buvo lengva apimti nekurias vietas, nors vietos gyventojai juos nekartą iš ištvojo. Po Ramezo Egyptas ėmė kristi galioje ir su Getais jau regis nebekariavo.

Dabar pažiurėkime, ką gauname iš Babiliaus rekordų. Ten randame Getus minint jau du tukstančiai metų pirm Kristaus, kur sakoma, kad Getų karalius, Sargonas Pirmasis, buvęs galingas karininkas. Dr. Basanavičius „Ožkabalių Dainų" Tome I turi dainą apie tą Sargoną, ir jo karo žygį į Agajų Jurą, kur esą gyve no lietuviškos tautelės. Bet Asyrai Getus galų gale nugalėjo, nežiurint jų karingumo ir Getai dingo. Tas nutiko taip. Pirmiausia prieš Getus žygiavo garsus Asyrų karalius Tiglat-Pilozeris, kuris įsibrovė į dabartinę Armeniją ir apsišvaistė po Getų žemę, bet neįveikė Karkiemio. Bet kitas karalius, Assurnarspalas butų Karkiemį paėmęs, tik miesto turtingieji pirkliai atsipirko, duodami Asyrui „aukso puodelių, aukso lenciugų, aukso peilių, 100 talantų vario, 250 talantų geležies, vario jaučių stovyklukių, vario bliudų, vario kielikų, lovų ir krėslų stebėtino medžio ir kaulo, 200 vergių-mergaičių, įvairių audeklų ir drobių, šmotų juodo krištolo ir mėlyno krištolo, brangių akmenų, slonių ilčių ir baltą karietą".

Nuėjęs ties Allepo, Aussur-nasrpalas paėmė mažesnę Getų sostinę, Azazą, kur taipgi gavo didelių kyšių. Jo sunus, Šalmanezeris (860-825 m. pirm Kristaus), sumanė visai nukariauti Getus ir užponauti ant Fenikijos, Palestinos ir kitų Getiškų žemių. Getai bandė telkti savo talkius — be veltui. Žydų karalius Ahabas davė 2000 karietų ir 10,000 kareivių; susitelkė Syrai ir Arabai, bet Karkaro mušis, nudažė Orantės upę kruvinai, ir Getai pralaimėjo. Pietų Getija tapo Asyrijos dalis, ir Semitiniai Žydai susibroliavo su Semitiniais Asyrais. Karkiemis dar laikėsi šiaurėje iki 717 metų pirm Kirstaus, kada jį užėmė Asyrų karalius, Sargonas Antrasis, pagrobęs paskutinį Getų karalių, Pizirį. Getų Imperija nusišlavė nuo žemės paviršio.

Dvigalvio erelio emblema, kuri tiek ilgai slėgė Lietuvių tautą, paeina nuo šitų Getų, nes randama plačiai ant Getiškų paminklų. Tur kai ją pasiėmė iš jų, o Kryžių Karės laikais ji tapo atnešta Europon ir pasiimta Vokiškų Imperatorių, nuo kurių pasigavo Rusai ir Austrai, o vėliau ir lenkai savo vištą. Taigi ne viskas istorijoje dingsta amžinai. Getai nešioję mažas, iki kelių suknias, kaip dabartiniai Graikai. Beto jie turėjo pirštines be pirštų, kad dabar turi Lietuviai ir Rusai. Čeverykų galai buvo užversti į augštį, kaip Lietuvoje kad nekurie miško sargai ir medžiotojai turi pridėtinį skuros šmotą, kad apsisaugojus nuo šlapumo ir šalčio. Tie faktai mokslininkus verčia manyti Getus kilusius iš kurio nors šalto krašto. Getai turėjo savotišką alfabetą ir raštą. Tat jų kultura nemenka. Kuomet viskas pilniau išsiaiškins, gali buti, pasirodys, kad Mažosios Azijos pagarsėjusi Aioniečių kultura, ar tik nebus pasirėmusi Getais.

Vyt. Širvydas.

SUVIENYTŲ VALSTIJŲ VIEŠOS MOKYKLOS.

Suvienytų Valstijų miestai turinti 2,500 gyventojų, ar daugiaus, užlaiko 2,401 atskiras mokyklų sistemas.

Mokyklos ir Mokyklų Namai.

1918 metais, 20,843 namai vartoti mokyklos tikslams. Beveik ketvirta dalis jų yra miestuose su 100,000 gyventojų ar daugiau; 3,334 miestuose, kurie turi nuo 30,000 iki 100,000 gyventojų; 4,260 miestuose nuo 10,000 iki 30,000 gyventojų; 3,884 miestuose nuo 5,000 iki 10,000 gyventojų; 4,395 miestuose nuo 2,500 iki 5,000 gyventojų. Mokyklų namai beveik lygiai padalinti tarp miestų penkias grupes. Iš viso 1918 m. buvo 276,287 mokyklų namai Suv. Valstijose. Miestų mokyklų namai sudarė tik 7.5% visos viešų mokyklų namų skaitlinės Suv. Valstijose.

Iš viso mokyklų nuosavybė visų miestų mokyklų sistemos yra $1,258,933,000 arba $60,401 del kiekvieno mokyklos namo. Vidutinė vertė mokyklos namo yra $7,165. Vidutinė vertė kaimo mokyklos namo yra $2,831.

Mokytojai.

Miestų mokyklų sistema samdo išviso 2,512 vyriausius užveizdėtojus su pagelbininkais; 5,071 užveizdėtojus ir 8,846 perdėtinius.

Visuose šalies miestuose 241,382 mokytojai pasamdyti. Tie mokytojai duoda pusę ar daugiau savo laiko mokinimui. Iš tų 216,319 yra moters ir 25,063 yra vyrai. Matyt, jog 10.4% mokytojų miestų mokyklose yra vyrai. 1910 metais buvo tik 8.7% ir 1890 tik 8.2%. Per visą šalį vyrų mokytojų skaitlius sumažėjo, kuomet miestų mokyklose skaitlius truputį padidėjo. 37.1% mokytojų dirba miestų viešose mokyklose. Tie mokytojai mokina 41.2% vaikų.

Mokiniai.

Visose miestų viešose mokyklose yra 8,586,601 mokiniai; iš tų 4,239,467 yra vaikai, 4,347,134 mergaitės. 41.2% visų viešų mokyklų vaikai randasi miestuose. Spėta, jog 1,021,127 vaikai lanko privatiškas ir parapijines mokyklas.

Sužinota, jog 39% miestų turi mokyklų terminus nuo 176 iki 180 dienų, arba, geriau sakant, beveik visų miestų mokyklų terminas yra iš devynių mėnesių. Suvirš 25% miestų turi terminą iš devynių ir pusės mėnesio. 8% miestų turi dešimts mėnesių terminą. Keli miestai trumpus terminus, iš aštuonių mėnesių. Paprastai Suv. Valstijose 182 dienos sudaro paprastą miesto mokyklos terminą.

Paprastai mokinys lanko mokyklą tik 143 dienas iš reikalautų 182.

Foreign L. Inf. Service.

DEL MUSŲ ORGANO VEDIMO.

P. Žilvitis apgailestaudamas rašo, kad „Tėvynė" pakrypo nepageidaujamon pusėn. Aš irgi skaitau „Tėvynę". Bet nematau jokio nukrypimo. Man rodos, kad „Tėvynė" yra dar geriau vedama, negu kiti lietuviški laikraščiai. O jeigu vieno kito straipsnio redaktorius netalpino, tai dar nereiškia nukrypimo kurion nors pusėn, tas parodo, kad redaktorius laikosi gerai. O jeigu jau red. pradėtų talpint kas tik ką prisiunčia, tai tada jau ištikro nukryptų.

K. Kindaravičius,
SLA. narys.

VIENAS DOLERIS.

Jei mainieriui buna pranešta ir jis tikrai žino, kad mainoje, kurioje jis dirba randasi gazų ir jis nuėjas mainon dirbti nepaisydamas užbriežia briežiuką pypkę užsirukyti. Kas atsitinka su maina? Žinoma gazai užsidega ir pasidaro ekspliozija; pats maineris žuna — tampa sudraskytas ir sykiu su juo šimtai kitų nekaltų darbininkų žuna.

Jei mes lietuviai žinom, kad mums stoka apšvietos, stoka mokytų profesionalų ir mes patys nesišviečiame-nesilaviname ir savo vaikų neleidžiame mokyklon. Kas mus laukia ateityje? Kokia išto galima padaryti išvada likime musų šeimos, musų visos tautos? Nugi aišku. Išpradžių tampame pavergtais — vergausime apšviestesnei tautai; toliaus silpnėsma-degeneruosma ir galų-galais suvis išnyksma iš pasaulės — kaip išnyko kitos tautos.

Tik apšvieta tobulina tauta, kurios jei nevisi, tai dauguma narių pirmon vieton stato savo vaikų sveika išauklėjimą. Nesvarbu palikti vaikams turtą- — pinigais ar namais, bet svarbu vaikus apšviesti, išmiklinti jų protą, išmokyti sveikai gyventi. Medžiaginis turtas paliktas vaikams, tankiai tampa sunaikintas — sudegintas — išvogtas. Bet protas išlavintas-išmiklintas pasilieka visada su tavim. Nieks nepajėgia išvogti — sudeginti — sunaikinti. Ir tol kol tu gyvas esi, tau tarnauja, ir dar daugiaus, nes protingai gyvendamas ilgiaus gyveni — gyvenimas tavo našesnis — dosnesnis — laimingesnis.

Šiuos visus klausimus gvildena sistematiškai ir nuosėkliai mėnesinis žmonių sveikatos žurnalas „Gydytojas" — tik $1.00 metams.

„GYDYTOJAS",
3310 So. Halsted St.,
CHICAGO, ILL.

STRAIPSNIS XXXII.
Maisto Priežiura Šilumoje.

Vasarą rėdyk kudikį kaip gali, lengviau, ir du ar tris syk į dieną nutrink apyšalčiu vandeniu. Nedėk kudikio ant saulės. Vaikyk muses ir uodus nuo kudikio ir jo maisto, nes tie vabzdžiai nešioja mikrobus.

Šilumoje nepatartina keisti kudikio valgius, jei to griežtai neįsako gydytojas ar reikalas. Dienos vidudienio karšty patartina duoti mažiau valgyti negu paprastai. Duok tik gryną atvėsintą vandenį ir paprastus valgius. Nereikia duoti kitko, kaip sunkų nuo mėsos, ir tt. vaikams neturintiems 12 mėnesių, nes jie viduriukus sukietina. Trečiame ar ketvirtame mėnesy reikia duoti pehkoštą orančių sunką atmiežtą virintu vandeniu, sykį prieš penėjimą.

Dažnai sunku gauti šviežio pieno, arba nėra ledo jį užlaikyti nuo rugimo, todel reikia žinoti, kad kondensuotas pienas yra saugus kudikiams. Kare kondensuotas pienas buvo plačiai vartojamas Francijoje ir Belgijoje. Near East Relief vertoja jį ir gauna stebėtinų pasekmių. Jis rupinasi 200,000 kudikiais ubagynuose. Kada tik Near East rinko Amerikoje aukas, visados prašydavo kondensuoto pieno. Pienas kenuose tikrenybėje išgelbėjo nesuskaitomą daugybę nelaimingų kudikių.

Kondensuotas pienas turi visą kaulus ir raumenis statančią medžiagą, ir liuosas nuo kenksmingų bakterijų. Borden's Eagle Brand Pienas yra padarytas iš smetonos, gryno šviežio pieno — vien iš sveikų karvių imamo. Didžiausias stropumas prižiurimas jo gaminime ir jame yra daugiau sviestinių riebalų negu bile kitoje rušy. Jis lengvai, tik atmiežiant vandeniu, sutaisomas. Grynas nendrių cukrus palaiko jį saldžiu ir švariu net keną atidarius. Tik visados reik pridaryti jį kietai ir padėti šalton vieton. Užvožtas puodelis yra labai praktiškas uždarymas. Atmink, kad grynas, sveikas maistas, ir rupestinga metodė jį paruošti, kartu su tinkamu penėjimu, yra saugiausios įmonės išgelbėti kudikius nuo vasaros ligų.

Jei kudikis suserga viduriavimu, vemia, ar dažnai turi kietus viduriukus, tai pasitark tuoj s ugydytoju.

Ar esi vienas iš tų, ką mano buk nedapenėjimas randasi tik pas vargingus tenementų vaikus? Tikri tyrinėjimai įrodė, kad iš miliono New Yorko mokyklos lankančių vaikų tik 17 nuošimtis yra pirmos eilės kuno sveikatoje. Turtingi vaikai gali kaip ir biedni kęsti nuo to. Gali buti apie jumi visur yra nedapenėtų vaikų, tik tėvai to nepastebi. Laipsniškai nedapenėjimas pakerta visą kuną, bet jo pasekmes nemitriai akiai nepastebimos, kadangi jis dirba slaptu budu.

Nedapenėjimo priežastis yra nepakaktinas maistas, arba ne tas maistas. Pridedant Borden's Eagle Pieną prie jusų kudikio valgių, gali buti tikras, kad jis gauna visus veikėjus reikalingus išvengimui ar atitaisymui nedapenėjimo.

BIZNIERIAI GARSINKITĖS „TĖVYNĖJE".

TIKTAI SLA. Kuopoms

SLA. Ženkleliai-guzikėliai

VYRIŠKI SU ŠRUBELIAIS TRIJŲ RUŠIŲ:

Dideli Auksiniai, naujo stiliaus po $1.50
Mažesni Auksiniai ..... .75
Paauksuoti ..... .50

MOTERIŠKI SU SPILKUTĖMIS TRIJŲ RŲŠIŲ:

Dideli auksiniai po $1.50, mažesni auksiniai — po $1.00 ir 75c.; paauksuoti—po 50. Duodant užsakymus mažiau kaip ant vieno dolerio, reikia prisiųsti 10c. persiuntimui registruoto laiško.

SLA. kp. antspaudospečėtįs

Guminės Antspaudos su atramento paduškėle — po $3.00
Geležinės Pečėtįs, įspaudžiamos į popierą $5.00

Persiuntimo lėšas apmoka pačios kuopos.

SLA. kvitų ir orderių knygelės

Orderių knygelės išmokėjimams —po 50c.
Kvitų knygelės pinigų priėmimui—po 50c.

SLA. mokesčių-rekordų knygos

Liuosų lakštų systema su drutais audimo apdarais su raktu ir 50 lakštų parsiduoda tiktai už $2.00.

Siunčiant pinigus į Centrą reikia siųsti kartu su narių mėnesinėmis mokestimis pažymint ant mokesčių lakšto paliktos tuščios eilutės, už ką pinigai prisiunčiami.

Kiekviena kuopa privalo pasirupinti ingyti viršui pabriežtus kuopoms butinai reikalingus daigtus.

MONEY ORDERIAI turi but išrašyti ant Lithuanian Alliance of America, o mokesčių mėnesinius raportus (blankas) su pinigais siųsti sekančiu adresu:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
307 W. 30-th Street
NEW YORK, N. Y.

Naminė Musė--Ligų Platintoja

Sulig „United States Public Health Service" lietuvių kalbon prirengė

Dr. A. L. GRAIČUNAS.

(Tąsa).

ji atsirado ir labai retuose atsitikimuose galima rasti tiesiog ant paviršiaus. Užaugus ji palieka tą vietą, kurioje, pradžioj savo augimo buvo atsiradus, pasitraukdama net keliatą pėdų arba įsiknisdama gilyn. Šitas lervos pasitraukimas nuo gimtinės vietos, visada reikia turėti omenyje, kada nori musės gemalus naikinti.

Kada musė pasiekia trečią laipsnį savo isivystymo, vadinasi lėlytės laipsnio. Šis periodas karakteringas tuomi, kad kunelis lervos susitraukia, pasidaro tamsesnės spalvos ir pražuva dalis lervos, o tuo syk pradeda augti sparneliai ir kitos dalys busiančios musės. Lėlytės laipsnis paprastai traukiasi tris dienas, kuomet užaugus ir subrendus musė išlenda iš lėlytės maišo. Po trumpo laiko, kuomet suspėja apdžiuti sparneliai, sukietėja ir sutvirtėja kunelis, musė jau gali skristi.

Vidutinėse sąlygose visas šitas musės išsivystymas, nuo laiko padėjimo kiaušinėlio iki suaugusiai pilnai musei reikalauja nuo 8 iki 10 dienų laiko, bet laikotarpis gali buti prailgintas net ligi 20 dienų ir daugiau, jei sąlygos kaip temperaturos ar maisto, neatsakančios. Kada kiaušinėliai buna padėti ne ant rugstančios ar puvančios medžiagos, tai laikas išsiperėjimo ir išsivystymo musės gali buti prailgintas. Bet pats motinos musės instinktis neklaidingai ją veda sudėti kiaušynėlius geriausiai tinkamoj vietoj. Svarbiausis dėsnis tame, kad paprastas išsivystymo periodas — nuo 8 iki 10 dienų. Mėšlas, šiukšlės ir visokios išmatos, kurios paliekama ilgesniam laikui neišvalytos — ilgiau, negu vienai savaitei, yra tikra vieta veisimuisi musių. Išvalymas tokių išmatų ar mėšlo nors du sykiu į savaitę, arba nors gerai ir atsakančiai apdengta, iš didesnės dalies nedaleis mušėms ar kitiems vabzdžiams veistis. Skaitlius musių ir dauguma mėšlo ar išmatų yra tai neatskiriama taisyklė, nes juo daugiau mėšlo ir išmatų, juo musių yra ir prašalinimas mėšlo ar išmatų tikrai sumažina skaitlių musių ir kitų vabzdžių.

MUSIŲ PAPROČIAI.

Savo papročiuose musė turbut daugiausiai pasibiaurėjimo vertas vabzdys, su kuriuo žmogus tik turi susitikti — susidurti. Musė netik kad veisiasi mėšlyne, bet ir visuomet slankioja po nešvarias vietas per visą savo gyvenimą ir jas apleidžia tik tuo tikslu, kad susivoliojusi nešvarumais įskristi stubon ir apteršti žmogaus valgį ir tokiu budu užkrėsti ir praplatinti tarp žmonių ligas.

Naminė musė yra nuolatos ėdri, bet pats suvirškinimas maisto atliekamas gana išpalengvo. Musės labai darbščios ieškojime sau maisto; net ir tada kada ji turi čia pat panosėj, ji rėplinėja po visą paviršį su tikslu rasti savo snapeliui gardesnį kąsnį. Tokioje nuolatinėje kelionėje gali ir nešioti su savimi,, ypatingai ant savo apžėlusių plaukais kojų, ligų perus ir kiaušinėlius visokių parazitinių ligų. Ir kaip veik jos užskrenda ant stalo, kur padėtas valgis, tai nuo savo apterštų kojų prilipina ligų perus ant valgomo maisto. Tokiu budu mes neretai musių suterštą maistą suvalgom ir tiesioginiai užsikrečiam visokiariopomis ligomis.

Kitas budas, kuriuo musės užteršia musų maistą, tai kada musė gromuluoja savo maistą ji vienval jį išviama. Net nesmagu darosi tik pamislinus, kad musė, kuri išsiperėjo ir užaugo mėšlyne, tik ką slankiojo po spiaudalus ir skreplius įskrido musų stubon, nutupė ant stalo, kur padėtas musų valgis ir štai ant to maisto užsirėmė ir savo maknotas kojas ir suterštą snapą nušluostė arba įpuolus į pieną ar rasalą nusimaudė ir nusiplovė nuo savęs brudą, o mes valgydami tą maistą užsikrėtėm liga. Kiekvienas gali patėmyti pridžiuvusių ant sienos, rakandų, langų daugybę juodai rudų taškelių musių išvemtų ir tas mus jau patikrina, kad mes turim jų neapkęsti. Skaitlius tokių musių išvemtų taškelių yra labai didelis. Neretai viršiaus šimto jų išvemia tik viena musė.

Naminė musė neperdidžiausį plotį užima savo skraidymui. Jos labai retai nuskrenda toliaus, negu pusę versto nuo išperėjimo vietos, jei bent netyčiomis pagautos vėjo buna nunešamos toliaus. Jos paprastai laikosi nuo 200 iki 300 mastų nuo vietos išsiperėjimo. Tokiu budu, jei musės yra randamos tam tikroje vietoje, tai bus gana teisingas daleidimas, kad jos kur nors netolimoje vietoje veisiasi. Kiekvienas iš musų, kuris žingeidauja, gali lengvai persitikrinti, kaip toli musė nuskrenda nuo savo gimtinės vietos. Prigaudžius musių ir paėmus dažalų nudažyk jas ir vėliaus paleisk ant liuosybės; lengvai galima jas pasekti ir persitikrinti, kaip toli jos nuo išsiperėjimo vietos nuskrenda, sugaudant jas atgal, ar tai su pagalba limpančios popieros, ar kokiais kitais palakantais. Suprantama, kad priemonės sugaudymui tokių nudažytų musių reikia išdėstyti tolimesnėse vietose, užimant didelį plotą apylinkyje.

Musės atkreipia domę į gyvenamus namus, ar tai del kvapsnio iš jų paeinančio, ar tai del buvimo maisto. Išeinanti šiluma iš stubos irgi buna paraginimu musėms įsigauti vidun. Šaltoje dienoje jos ieško pastogės, kur galėtų primigti. Tokiu budu jos įsigauna į visokias pastogės ir keliatą savaičių gyvena pusiau užmigę. Kaip veik užeina šiltesnis oras, tai jos atgyja ir pasidaro daugiaus vaisingesnės ir tokiu budu jų veislė laikosi nuo vieno sezono iki kitam. Taip dalykams stovint yra aišku, kaip labai svarbu griebtis visų priemonių musių naikinimui, pradedant tą jų veikimo darbą anksti pavasaryje. Yra daleidžiama, kad pasirodymas musės žiemos metu, tai prailgintas laikas perėjimosi kiaušinėlio ir lervos delei žiemos oro temperaturos. Nežiurint, kad musės gana pakenčia šaltį, vienok jos greitai apsilpsta ir pasidaro daugiaus mieguistos, negu veiklios, kuomet oras atvėsta. Saulė ir šviesi diena yra tai didžiausiu paskatinimu musių veiklumo ir kiekviena šeimininkė kuogeriausiai žino.

MUSĖS NEŠIOTOJOS LIGŲ.

Musės gali perduoti ligą dvėjopu budu. Pirmas budas yra mekaniškas perdavimas. Kuomet musė užsikrečia, geriaus pasakius, apsilipdo parazitiniais perais ar ligų savo nešvarum visur landžiojimu po suterštas vietas, kur paprastai tokiose nešvariose vietose randasi ligų gemalai ir nutupia ant maisto ir gėralo, kurį žmogus vėliaus valgo ir tuo budu perduoda žmogui ligą. Šitas budas perdavimo ligų yra papraščiausias. Visokių rųšių musės gali buti ligų perdavėjos šituo budu, bet naminė musė yra svarbiausia kaltininkė iš visų musių rųšių, nes ji labiausiai mėgsta mėšlyną, išmatas ir biauriausius nešvarumus. Jau pirmiaus buvo pasakyta, kad jos visas kunas stambrus, o apžėlusios plaukais vietos yra labai gerai pritaikytos aplipimui visokios rųšies užkrečiamų ir limpamų ligų perams.

Buvo daromi mėginimai, kaip ilgai musė ant savo kuno gali nešioti ligos gemalus; mėginimai pasirodė labai skirtingi. Jei sąlygos yra geros, tai musė gali perduoti bakterijas net po kelių dienų. Jei musė buvo prarijus ligos gemalus, tai musės išmatos gali užlaikyti ligos gemalus ilgesnį laiką, o vėliaus juos perduoti žmogui. Įsivaizdinus, kad pienas yra vienu iš geriausių medžiagų, kuriame bakterija lengviausiai auga ir vaisinasi, gali buti lengvai musės užkrėstas, kuomet ji buvo prie jo priskridus paėsti, ir kadangi „švari musė" gali užsikrėsti nuo nešvarios musės, tai pavojus suteršimo maisto galima sau lengvai persistatyti.

Antras budas perdavimo ligos yra įskiepijimas parazitinių perų ar mikrobų žmogaus kunan, kuomet musė ar kitas vabzdis žmogų įkanda. Yra tai tikras tiesioginis budas užkrėtimui ligomis. Ant laimės, liga negali buti perduota šituo budu negalinčios įkasti musės, kitaip butų didesnis pavojus musų sveikatai, negu kad jis dabar yra. Tik nuo kraujačiulpių musių rųšies mums gręsia pavojus užsikrėtime ligomis šituo budu. Musų krašte palyginamai tos rųšies musių yra labai mažai. Šitas budas perdavimo ligų yra panašus į uodo užkrėtimą drugiu (Malaria), utėlės, typhusu ir blusos plėga.

(Daugiau bus).

JOHN S. LOPATTO
Attorney and Counseler-at-Law
SLA. Advokatas-Patarėjas
308-9-10 Coal Exchange Bldg.
WILKES BARRE, PA.
Telephone 4256 Market

GEORGE MATULEWICH
ATTORNEY-AT-LAW
National State Bank Building
810 BROAD STREET
Newark, N. J. Room 810

D O V A N O S.

Pradedant su birželio 21 d. iki rugpiučio 30 d. Sandara duos savo metiniams skaitytojams arba naujiems nariams sekančias dovanas:

1. **Svetimoj Padangėj Pasaulio Verpetuose.** Didelė eilių knyga, kurioje telpa 200 įvairių eilių. Knyga pagražinta su visokiais dailės piešiniais, kaina $2.00.

Kiekvienas, kuris užsiprenumeruos „Sandarą" ant metų laiko užsimokėdamas $2.50, arba kuris prisirašys prie Sandaros užsimokėdamas už visus metus $3.00, gaus šią knygą DYKAI.

2. **Žmogaus Pareigos.** Taipgi didelė knyga, 244 pusl., kuri yra naudinga kiekvienam žmogui, kaina $1.00.

Kiekvienas metinis skaitytojas arba narys gaus šią knygą DOVANAI.

Tad kiekvienas pasinaudokite šia proga, įsigydami viena iš šių dviejų dovanų. Taipgi suteiksime dovaną ir tiems, kurie užrašys „Sandarą" savo giminėms Lietuvoje užmokėdami $3.00 už visus metus. Vieną minėtų knygų pasiųsime prenumeratoriui arba sykiu su laikraščiu pasiųsime jo giminei Lietuvon.

SANDAROS ADM.,
327 E Street, Boston 27, Mass.

SIUSKITE LIETUVON KNYGU

Lietuvos žmonės ir Lietuvos jaunimas nusiskundžia, kad neturi knygų. Mes jų turime daugiau, negu suvartojame, tad siųskite jas LIETUVON!

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE pataria savo nariams, kad jie siųstų nors po vieną musų knygą savo draugams ir giminėms Lietuvoje. Pasiųsti galima paštu. Patartina siųsti šiuo laiku sekančias knygas:

AISOPO PASAKOS, — didelė knyga, su daugybe paveikslų, 364 puslapiai, kaina $1.25

AMERIKA, — ypatingai reikalinga tiems, kas nori iš Lietuvos Amerikon atkeliauti, 288 pusl., kaina $1.00

ŽMOGAUS PAREIGOS, — svarbi knyga auklėjimui tėvynės meilės ir tikrojo patriotizmo, 245 pusl., kaina $1.00

Kas ims visas tris knygas, GAUS VISAS TRIS UŽ $3.00. Užsakymus su pinigais siųskite Centrui šiuo adresu:

LITHUANIAN
ALLIANCE OF AMERICA,
307 W. 30th Street, New York, N. Y.

TĖMYKITE!

Didelis 548 Puslapių Puikiai Paveiksluotas Veikalas Antgalvių

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje

ISTORIJA

Tai yra netik istorija didžiausios pažangos musų fraternalės organizacijos, bet tai yra beveik visų Amerikos lietuvių istorija, nes joje pakliudoma ir plačiai aprašoma musų visuomeniški santykiai išeivijoje. — Juo veikiau tą veikalą užsisakysite, tuo greičiau apsipažinsite su Amerikos lietuvių istoriją.

Kaina $1.50
Drutame apdare $2.00

Reikalaudami, kreipkitės į „Tėvynės" Administraciją šiuo adresu:

"TEVYNĖS" ADM.,
307 W. 30th ST., NEW YORK, N. Y.

AISOPO PASAKOS

Didelė knyga 360 puslapių, 110 paveikslų, 301 pasakų. Tinkami pamokinimai seniems, jauniems ir mažiems. Popieros apdaruose tik $1.25

„TĖVYNĖS" ADMINISTRACIJA
307 W. 30-th St., New York, N. Y.

SUSIVIENIJINO LIETUVIŲ AMERIKOJE

KNYGYNE

Galima Gauti Sekančios KNYGOS:

Amerika—Inforamcijos apie Ameriką ir tt. 1.00
Apdrauda ir Pašalpa — pusl. 32 ..... 10c.
Daktaras iš Prievartos (Komedija) ..... 20c.
Darbininkų Padėjimas Amerikoje 35 pusl. 10c.
Kas iš Kur Pareina? ..... 20c.
Kaip Gyvena: Latviai, Suomiai, Anglai .. 20c.
Kelionė į Šidlavą — pusl. 48 ..... 15c.
Konradas Velenrodas — pusl. 24 ..... 15c.
Kražių Skerdynės ir Jos pasekmės ..... 15c.
Lietuvių Tautos Klausimas Europos Karės Metu pusl. 102 ..... 35c.
Lietuviška Chrestomatija — pusl. 180 .. 40c.
Liudvikas Pasteris — pusl. 48 ..... 20c.
Nuo Degtinės — pusl. 19 ..... 10c.
Petras Žemaitis — pusl. 69 ..... 20c.
Perspėjimas apie Šventą Tikėjimą—pusl. 63 10c.
Ruožai iš SLA. Istorijos — pusl. 35 .....10c.
SLA. Istorija (1896-1915) $1.50; audimo apdarais 2.00
Susiprato — 64 pusl. ..... 20c.

Viršminėtas knygeles SLA. nariai gauna už pusę kainos.

SEKANČIOS KNYGOS PARSIDUODA UŽ PILNĄ KAINĄ:

Graži Mageliona — Melodrama 4-rių aktų 50c.
Kunigas Macochas — 4-rių aktų tragedija .. 35c.
Aisopo Pasakos — pusl. 364 ..... $1.25
Lenkų Apaštalavimas Lietuvoje—pusl. 258 1.00
Paskaitos iš Bijologijos ir Bakterijologijos — pusl. 172 ..... 50c.
Svetimoj Padangėj Pasaulio Verpetuose Eilės, Dainos ir Prietikiai — pusl. 200. Parašė A. J. Jokubaitis 2.00
Žmogaus Pareigos — pusl. 245 ..... 1.00
Žodynas lietuviškai-angliškos ir angliškai lietuviškos kalbų. Sutaisė A. Lalis. Pusl. 1,274. Kaina $10.00
Rankvedis Angliškos Kalbos. Praktiškas budas išsimokinimui angliškos kalbos pačiam per save be pagalbos mokytojaus. Popieriniais apdarais. Pusl. 310. Kaina 1.75
Angliškos Kalbos Vadovėlis tiems, kurie nori trumpu laiku pramokti angliškai susikalbėti. Sutaisė J. Laukis. Pusl. 94. Kaina ..... 40c.
Lyties mokslas. Parašė A. J. Karalius, M. D. Pusl. 394. Kaina 3.50

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
307 W. 30-th Street
NEW YORK, N. Y.

VIETINĖS ŽINIOS

Atsilankė Svečiai SLA. Įstaigoje.

Rugpiučio 7 dieną atlankė SLA. įstaigą visiems amerikiečiams gerai žinoma dainininkė p. Nora Gugienė iš Chicagos. Gerb. Gugienė praleido du mēnesiu savo atostogų laikotarpį vakarinēse valstijose viešēdama savo tēvynēje Waterbury, Conn.; New Yorke viešējo pas p-lę Jurgeliutę ir kitose New Yorko apylinkēse. Gerb. Nora Gugienē yra moteris visiems gerai žinomo advokato K. Gugio, S. L. A. Įstatų Komisijos nario, kuri prieš išvažiuosiant Chicagon, nepatingējo atlankyti SLA. įstaigą ir atsisveikinti su savo įstaigos darbininkēms ir darbininkais. Taipgi gerb. Gugienē pareiškē, kad ateinančiais metais ji mano keliauti Lietuvon ir stoti į Lietuvos Operą.

Gerb. Gugienē išvažiavo Chicagon rugpiučio 10 dieną.

Taipgi rugpiučio 9 dieną atlankē SLA. įstaigą Dr. Želvis iš Baltimorēs. Gerb. Dr. Želvis yra žymus Baltimorēs lietuvių darbuotojas, kurio pastangomis tapo sutvertas Amerikos Lietuvių Atletų Kliubas, kuris labai gerai gyvuoja.

Išvažiavo Atostogų.

Rugpiučio 11 dieną išvažiavo vienai savaitei atostogų SLA. raštinēs darbuotojos p-lēs V. Kačergiutē ir M. Aušriutē. Jos išvažiavo į Conn. Valstiją praleisti savo trumpą vienos savaitēs atostogų laikotarpį.

New Yorko Gyventojų Skaičius.

Užpereito nedēldienio „Times'e'' tilpo Wm. Lamkie, sociologo, surinkta statistika, kiek New Yorko mieste esama gyventojų. Jis šio miesto gyventojus išdalina į šias tris grupes: Tikri amerikonai, čiagimiai svetimtaučiai ir svetimtaučiai, kurie yra gimę kitose šalyse. Tikrų amerikonų, pagal minēto sociologo statistikos New Yorke esama 1,500,000; čiagimių svetimtaučių — 2,300,000, o svetimtaučių — 2,000,000.

Pagal tautas šitaip išdalinama New Yorko gyventojai. Italų esama 800,000, vokiečių — 670,000, airių — 616,000, lenkų — 150,000, anglų — 137,000; vengrų ir čekoslovakų po 80,000; rusų, francų ir švedų — po 50,000; škotų — 47,000; lotynų-amerikonų — 30,000; norvegų 40,000; danų — 18,000; latvių ir šveicarų — po 16,000; finų — 15,000; ispanų, kinų, olandų — po 10,000; LIETUVIŲ ir rusinų — po 5,000; japonų — 3,000; velšių, belgų bei flemų — po 2,500; turkų — 2,000.

Bet tai toli gražu dar nevisa. Juk vienos iš plačiausia New Yorke gyvenančių tautų, butent žydų, čionai visai neminima. Nekurių yra yra sakoma, kad New Yorke žydų gyvena apie 2,000,000. Taip gi abejotina, ar kitų tautų skaičius yra teisingai paduotas. Kaslink kitų nežinome, bet lietuviams, rodos, mažai prirokuojama. Juk sakoma, kad tik 5,000. O pas mus New-yorkiečius - Brooklyniečius jau senai yra įsigyvenusi nuomonē, kad New Yorko didmiesty gyvena apie 40,000 lietuvių. Stebētis nereikia, nes ant musų tik nekurių parengimų apie pusē minēto sociologo nurodytos skaitlinēs kaip kada susirenka. Viena tik siuvējų unija priskaitanti apie 2,000 lietuvių. Yra keletas draugijų, kuriose ir gi siekia netoli 1,500 narių skaitliaus. O pagaliau, juk nerasi, ypač Brooklyne, tos miesto dalies, kur nebutų lietuvių. Tulos dalys, kaip Williamsburgh yra lietuviais tirščiau apgyventa, ne gu kurios kitos tautybēs žmonēmis. Nekitaip gal bus ir su kitomis paduodamomis skaitlinēmis: jos toli gražu neteisingos.

Uždarys Smukles.

Rugp. 11 d. paaiškējo policijos komisaro Enright'o griežtas įsakymas uždaryt New Yorke visas tas smukles, kuriose yra parduodama svaiginami gērimai. Tas įsakymas liečia miesto policiją, labiausia kapitonus. Jei kurio pol. kapitono distrikte bus surasta įstaigų, pardavinējančių svaigalus, atsakomybē puls ant paties kapitono. Tuo reikalu jau darbuojasi 20,000 miesto policijos. Tasai apsivalymas'' turi įvykti iki 1 d. rugsējo mēn., š. m.

Anglių Stoka.

Pastaruoju laiku pasirodē didelē stoka kietųjų anglių New Yorko mieste. Patyrta, jog anglių sandēliuose ir gi mažai anglies esama. Naujų užsakymų sandēlių savininkai nedaro, užtai, kad negauna garantijos iš angliakasyklų kurą laiku pristatyti. Priežastis anglies stokos — neaiški padētis angliakasyklose, kur netrukus gali įvykti angliakasių streikas.

Pareiškimai

Paieškau savo pačios Onos Jonikienēs, po tēvais Petrauskaitē. Iš Lietuvos paeina iš Lapupio kaimo, kuri mane antru sykiu pametē, paimdama dukterį Leonardą 9 metų ir su tuo pačiu Kaziu Pipiru išbēgo, ką pirma gyveno porą mēnesių. Aš Vac. Jonika, randuosi Lincoln Ligonbuty po operacijai. Kas pirmas praneš, gaus 10 dolerių atlyginimo.

VACLAS JONIKA,
2762 Hubbard Ave.,
DETROIT, MICH.

JOS NERVIŠKAS GALVOS SKAUDĒJIMAS PRAPUOLĒ.

Sakosi niekad nesijautusi taip gerai kaip dabar.

Lonia Collina iš Washingtono, Ark. rašo: „Šitas laiškas palieka mane gerame sveikatos stovy. Aš turējau skrandžio ir vidurių ligą, buvau parsibaigusi, nervuota ir galvą skaudēdavo. Paēmus Nuna-Tone'ą per trumpą laiką, aš jaučiuosi lyg kad niekad nesirgus. Aš patyriau, kad tai yra puikus vaistas visai šeimai.'' Nuga-Tone, didysis sveikatos atgaivintojas, padaro stiprius, tvirtus ištvermingus vyrus ir moteris. Tai yra vienas puikiausių kraujo ir nervų vaistų, koki kuomet buvo pardavinējami. Nuga-Tone galima drąsiai patarti nuo visokių virškinimo kliučių. Pamēgink jį pats ir įsitikink. Vienam pilnam mēnesiui gydytis tik $1.00. Nuga-Tone'ą pardavinēja visi geresnieji aptiekininkai pozitingai garantuodami, kad suteiks pilną patenkinimą, arba pinigai bus sugrąžinti (garantiją rasi prie kiekvienos bonkelēs), arba tiesiog pasiųs apmokētu paštu National Laboratory, 1038 S. Wabash Ave., Chicago, jiems pasiuntus $1.00.

Bell Phone: Oregon 0863-J.
Dr. Ignotas Stankus
1210 So. Broad Street
Philadelphia, Pa.
LIETUVIS DAKTARAS (gydo visokes ligas) IR CHIRURGAS (daro visokes operacijas).
OFISA VALANDAS:
Nuo 9 iki 11 A. M.
Nuo 2 ki 4 P. M.
Nuo 7 iki 8 P. M.
Nedeliomis Nuo 10 iki 3 P. M.

Nuvyk skausmą šalin! Raišas petys, mešlungiškas traukymas muskulų, išnarytas sąnarys—visuomet yra draugais didelio Skausmo. Tačiau patrynus truputį
PAIN-EXPELLERIU
ant skaudamos vietos skausmas bus greitai pašalintas. Pain-Expelleris ir skausmas yra mirtini priešai. Nusipirkite jo bonką šiandien pas savo aptiekorių—kaina tik 35 ir 70c. Persitikrinkite, kad butų ant pakelio musų Inkaro vaisbaženklis. Neimkit pamēgždžiojimų.
TRADE MARK
F. AD. RICHTER & CO.
104-114 South 4th St.
Brooklyn, N. Y.

Į LIETUVĄ

Išpirkite laivakortes savo giminēms.

WHITE STAR LINE
N. Y., Cherbourgą, Southamptoną:
Olympic rugp. 18, rugs. 8, rugs. 29
Homeric rugp. 25 rugs. 15, spal. 6
Majestic rugs. 1, rugs. 22, spal. 13
(Didžiausis laivas pasauly)
Greitas susisiekimas su Baltijos uostais.

AMERICAN LINE
N. Y., Plymouthą, Cherbourgą ir Hamburgą:
Minnekahda rugpiučio 23, rugsējo 27
Kroonland .... rugpiučio 30
Manchuria .... rugsējo 6
Finland .... rugsējo 13
Mongolia .... rugsējo 20
Susisiekimas su Baltijos uostais.

RED STAR LINE
N. Y., Plymouthą, Cherbourgą ir Antverpą:
Lapland rugpiučio 22, rugsējo 19
Belgenland .... rugsējo 5
Zeeland .... rugsējo 12
Į Danzigą per Antverpą
Gothland rugsējo 26, lapkričio 13
Geras maistas. Uždaryti kambariai. Dideli pasisēdējimo kambariai. Del informacijų kreipkitēs prie vietinių agentų arba
PASSENGER DEPARTMENT,
No. 1 Broadway, New York, N. Y.

TAI YRA BAISU!
KAIP GALI KESTI TAIP ŽIAURIUS SKAUSMUS SANARIUOSE
MEŠKOS BALSAMAS
(Bear Balsam)
Tuojaus prašalins visus dieglius ir SKAUSMUS SĄNARIUOSE, kaip tik pradēsi vartoti tą visų linimentų karalių-Meškos Balsamą.
Jeigu negausi tuos vaistus pas vietinį aptiekorių arba pardavēją, prisiųsk mums 35c. ir 5c. už pasiuntimą, mes tuojaus išsiųsime buteliuką Balsamo.
The CENTRAL DRUG STORE, Ltd.,
24 E. Centre St., Shenandoah, Pa.

F. ŽIVATAS
Parduodu laivakortes geriausių garlaivių kompanijų į visas dalis svieto. Perku ir parduodu namus, farmas (Real Estate). Inšurinu (apsaugoju) namus nuo ugnies, automobilius nuo ugnies ir atsakomybēs nelaimei atsitikus.
Ofiso Adresas:
1823 N. MAIN AVE.,
SCRANTON, PA.

CUNARD
AR TURI GIMINIU ATVAŽIUOJANČIU AMERIKON?
Suvienytų Valstijų Konsulas Kaune dabar priima aplikacijas del pasportų visų kitų metų „quotos". CUNARD patarnavimas yra greičiausias pasaulyje. Pasažieriai su Cunard bilietais neturi laukt ilgai del to, kad Cunard laivas apleidžia Europą kas keleta dienų.
Cunard Linija turi padarius sutartį Lietuvoje del pagelbējimo pasažieriams per jų pačių darbininkus. Sutaupo jiems laiką ir išlaidas del to, kad priveda pasažierius prie pat laivo, šis patarnavimas veltui.
Del tolesnių informacijų kreipkitēs pas bile laivų agenta, arba:
Cunard Line,
25 Broadway,
New York.

Vienas iš saugiausių ir geriausių Bankų Pittsburgh, Pa., tai yra ALL NATIONS DEPOSIT BANK. Priima pinigus ant pačēdumo ir moka 4 nuošimtį. Taipgi siunčia pinigus į visą pasaulį greitai ir saugiai.
Minēto Banko užrubežinis skyrius P. V. Obiecunas and Co. Parduoda laivakortes ant visokių linijų į Lietuvą ir iš Lietuvos ant greičiausių laivų.
Kreipkitēs pas mumi su laiškais šiuo adresu:
ALL NATIONS DEPOSIT BANK,
12-th and Carson Street, Pittsburgh, Pa.

BALTIJOS-AMERIKOS LINIJA 9 Broadway, New York, N.Y.
TIESI KELIONĒ Į **LIETUVA**
PER HAMBURGĄ, PILIAVĄ ARBA LIEPOJŲ

Lietuviai važiuoja į Piliavą aplenkia Lenkų juostų karidorą.
Visa trečia kliasa padalinta į kambarius ant 2-jų, 4-rių, 6-šių ir 8-nių lovų.
Polonia rugp. 18 Estonia rugs. 5
Iš New Yorko, Bostono, ar Philadelphijos į Hamburgą $103.50—Piliavą $106.50 — Klaipēdą ir Libavą $107.
Iš Bostono per Fall River Line: iš Philadelphijos gelžkeliu į New Yorką.
Delei laivakorčių kreipkitēs prie savo agento

Pakirpti plaukai ir pleiskanos nēra malonoi kombinacija. Tos nešvarios baltos pleiskanų lupynos sunaikina gražiausius kiekveno plaukus.
Ruffles
yra mirtinu priešu pleiskanų. Tik kelis kartus panaudojus jas iš galvos visiškai pranyks pleiskonos. Palaikymui sveikos galvos odos ir gražių žvilgančių plaukų, naudokit *Ruffles.*
Kaina 65 centai aptiekose, arba už 75 centus prisiunčiame tiesiai iš labaratorijos.
F. AD. RICHTER & CO.
104-114 So. 4th St. Brooklyn, N. Y.

LAIVAKORTĒS — PINIGU SIUNTIMAS
Pardavimas laivakorčių į Klaipēdą ir kitus portus. Partraukimas giminių iš Lietuvos. Persiuntimas pinigų. Notariališkas Biuras. Prirengimas dokumentų. Sąžiningas ir pigus patarnavimas. Rašykit mums del rodos ir patarimo ar ateikit asmeniškai, o nesigailēsit. Nepamirškit antrašo:
INTERNATIONAL TRAVEL BUREAU,
136 East 42-nd Street, New York, N. Y.

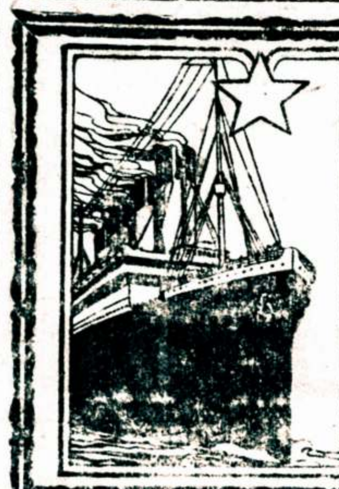
P I N I G A I
Persiunčiame pinigus į Lietuvą ir visas dalis svieto, saugiai ir greitai.
LAIVAKORTĒS
Parduodame laivakortes ant visų linijų. Padarome pašportus. Patinkame keleivius ant visų New Yorko stočių. Prirengiame viską, kas kelionēje yra reikalinga. Visuose reikaluose kreipkitēs pas:
AMBRAZIEJUS & DANIELIUS,
168 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
Tel Greenpoint 5975. (SLA. nariai)

KODEL
Visiems REIKIA Skaityt
"TELEGRAMAS"
Jis savo Turiniu yra Tikras Lietuvių Laikraštis.
Jis Tikrai Rupinasi Plačios Visuomenēs Reikalais.
Jis yra Tikras Apšvietos Šaltinis.
Jis yra Uolus Musų Tautos Gynējas.
Jis yra Pilnas Įvairių, Įdomių Straipsnių ir žinių ir
Jis yra Pigiausis už visus kitus musų laikraščius, nes
Jo prenumerata TIK $1.00 metams.
UŽSIRAŠYK JĮ ŠIANDIEN!
"TELEGRAMAS"
666 WEST 18-th STREET, CHICAGO, ILL.

DABAR UŽSIRAŠYK
"AMERIKOS LIETUVĮ"
Amerikos Lietuvis, sąvaitinis laikraštis ramių pasiskaitymų, naudingų moksliškų straipsnelių ir svarbiausių žinių, yra naudingas kiekvienam lietuviui. Kas jį užsirašys lapkričio ar sekančio gruodžio mēnesio bēgyje, gaus gražių dovanų knygomis ir gražų sieninį kalendorių. Užsirašykit dabar, o turēsite naudingą laikraštį.
Reikalaujam agentų užrašinēt Amerikos Lietuvį, pardavinēti knygas ir gražias laiškam popieras.
Laiškus ir pinigus siųsdami adresuokit taip:
"AMERIKOS LIETUVIS"
15 MILLBURY ST., WORCESTER, MASS.

"LIETUVOS KARIUOMENĒ"
Kas iškovojo Lietuvai nepriklausomybę?
LIETUVOS KARIUOMENĒ.
Kas saugoja Lietuvos rubežius?
LIETUVOS KARIUOMENĒ.
Kas palaiko Lietuvoje tvarką?
LIETUVOS KARIUOMENĒ.
Ką reiškia „Lietuvos Kariuomenē?"
Veikalas „Lietuvos Kariuomenē" turi 100 gražių paveikslų; yra tai pirmutinis paminklas kokį pastatēme pirmutiniems Lietuvos karžygiams, aukojusiems Lietuvos Laisvei savo kraują ir gyvastį.
„LIETUVOS KARIUOMENĒ"
atrasite aiškiausius aprašymus visų tų sunkenybių, kokias pergyveno Lietuva, kurdama savo Valstybę ir organizuodama savo kariuomenę.
„LIETUVOS KARIUOMENĒ"
taip kaip veidrodis parodo musų žmonių kovą su Lietuvos laisvēs priešais: Vokiečiais, Rusais, Lenkais.
„LIETUVOS KARIUOMENĒ"
didelio formato 7 x 10 colių, labai graži popiera taip, kad paveikslai patalpinti tarpe teksto daro įspudį kaip kokio brangaus albumo. Tuose paveiksluose rasi ne vieną pažįstamą sau asmenį ar tai Lietuvos veikējų tarpe, arba tarpe Lietuvos kareivių ginančių Lietuvos Laisvę ir neprigulmybę nuo Lietuvos priešų.
„LIETUVOS KARIUOMENĒ"
labai pigus veikalas palyginus su daugeliu kitų veikalų, su prisiuntimu kainuoja $1.50
Ta pati odos apdarais $2.50
Ta pati odos apdarais, paauksuotais kraštais $3.00
LITHUANIAN ALLIANCE OR AMERICA,
307 West 30-th Street, New York, N. Y.

„Amžinasai Žydas" — garsiausis pasaulio literaturēje Eugene Sue Romanas, spausdinama „DIRVOJE" nuo 25-to numerio. Pasiskubinkite užsirašyti „DIRVĄ". Prenumerata metams tiktai $2.
NAUJAUSIOS KNYGOS IŠ LIETUVOS.
Tik ką gavome naujausių knygų iš Lietuvos:
1) **Kurybos** Keliais — kaina $1.
2) **Gairēs** — dvimēnesinis žurnalas, iliustruotas. — Nr. Nr. 1 ir 2. Kaina po $1.
3) **Kauno Albumas,** 54 paveikslai Kauno miesto — kaina $1.
4) **Traukinys.** Juozo Tysliavos eilēs. Kaina 25c.
5) **Kelionē Aplink Pasaulį į 80 dienų,** Julio Verno. — Su Kalpoko paveikslais. Kaina $1.
6) **Ant Politikos Laktų.** Politinio Šaržo Albumas. 33 paveikslai, spalvuoti. Piešē Adomas VARNAS. Pratarti parašē Vaižgantas. Kaina $2. Agentams nuleidžiame nuošimtį. Reikalaujame agentų visuose miestuose. Geros sąlygos.
Smulkesnis tų knygų aprašymas telpa „DIRVOJE".
Užsakymus ir pinigus siųskite sekančiu adresu:
„D I R V A",
7907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio.

SIŲSKIT PER
NAUJIENAS
PINIGUS LIETUVON
To prašo Lietuvos žmonės ir taip pataria Lietuvos bankai
NAUJIENOS
1739 S. Halsted St.
Chicago Ill.

2 DIDELĒS DOVANOS 2
Laikraštis „VIENYBĒ" eis tris syk savaitēje pradedant su 1 d. rugsējo 1923. Prenumerata nuo naujų metų $4.00.
Visiems, kurie naujai užsirašys laikraštį „VIENYBĘ" metams, gaus dvi dideles dovanas. Vajus prasideda su 1 d. birželio ir baigiasi su 1 d. sausio 1924. Tik tam laikotarpy bus duodamos dovanos.
D O V A N O S
1. $1.50 vertēs naudingų ir gerų knygų pasirenkant iš 6 grupių.
2. Kas prieš naujus 1924 metus užsirašys „Vienybę" ant metų, tam metinē prenumerata TIK $3.50.
Adresuokite:
„V I E N Y B Ē",
193 Grand Street, Brooklyn, N. Y.